

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

Farmer Women's Rubber Plantation Participation : Case Study of Para Rubber Groups' Cooperative in Chiang Krua Subdistrict, Mueang District, Kalasin Province

นามผู้วิจัย นางสาวอรัญณีย์ ภารเจิม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สมศรี ภัทรธรรม, วท.ม.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์กาญจนา อรรถวิภาคไพศาลย์, M.S.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กาญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การมีส่วนร่วมในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร : ศึกษาเฉพาะกรณี
กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

Farmer Women's Rubber Plantation Participation : Case Study of Para Rubber Groups'
Cooperative in Chiang Krua Subdistrict, Mueang District, Kalasin Province

โดย

นางสาวอรัญญา ภารเจิม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2552

อรรถณีย์ ภารเจิม 2552: การมีส่วนร่วมในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์ เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สมศรี ภัทรธรรม, วท.ม. 150 หน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษา สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกรที่ทำสวนยางพารา ในตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา การทำสวนยางพาราและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ ได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์จากแม่บ้านเกษตรกร 139 คน และวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าไค - สแควร์

ผลการวิจัยพบว่า แม่บ้านเกษตรกร มีอายุเฉลี่ย 46.06 ปี มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 54.68 เป็นสมาชิกกลุ่ม 1 กลุ่ม ร้อยละ 97.84 มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน และมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.01 คน มีการใช้เวลาทำงานบ้านรวมเฉลี่ย 31.05 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีประสบการณ์การทำสวนยางพาราเฉลี่ย 12.09 ปี และมีความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 93.12 คะแนน แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดใช้ยางพาราพันธุ์อร่าร์ไอเอ็ม 600 มีพื้นที่การทำสวนยางพาราทั้งหมดเฉลี่ย 9.74 ไร่

แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับสวนยางพาราของครอบครัวคือ การตัดสินใจปลูกยางพารา การปลูกซ่อมยางพารา การกำจัดวัชพืช การปลูกพืชแซมและการทำยางแผ่น ส่วนกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรทำน้อยที่สุดคือ การจ้างงานในการทำสวนยางพารามีเพียงร้อยละ 6.47

ส่วนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร พบว่าร้อยละ 100.00 มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ การเลือกพื้นที่จัดตั้งสหกรณ์ การเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์ การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์ การเข้ารับการศึกษาเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา การกรีดยางพารา การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำสวนยางพารา การกรีดยางพารา การทำยางแผ่นคุณภาพดี การร่วมประมวลราคาซื้อ - ขายยางแผ่น และการร่วมถือหุ้นของสหกรณ์ และแม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมวางแผนการตลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกน้อยที่สุด ร้อยละ 38.13

Aranee Phancoem 2009: Farmer Women's Rubber Plantation Participation : Case Study of Para Rubber Groups' Cooperative in Chiang Krua Subdistrict, Mueang District, Kalasin Province.

Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication.

Thesis Advisor: Associate Professor Somsri Phattaratoma, M.S. 150 pages.

The objectives of this research were to study the socio – economic background of the female members of Para Rubber Groups' Cooperative in Chiang Krua Subdistrict, Mueang District, Kalasin Province, their rubber planting knowledge, their rubber planting activities and their participation in Para Rubber Groups' Cooperative activities, including their problems and suggestions. The data were collected by using interview schedule from 139 persons and statistically analyzed for percentage, arithmetic mean and chi – square.

The results revealed that their average age was 46.06 years, 54.68 % obtaining primary education, 97.84% being one group member. Their average family member was 4.23 persons and their average family labour was 2.01 persons. It was also found that their average time of homework activities was 31.05 hours/week, while their average experience of growing rubber was 12.09 years and their average rubber planting knowledge was 93.12 scores. All of them used RRIM 600 breed and their average rubber planting area was 9.74 rai.

For their rubber planting, it was found that the activities that all of farm women members performed were: to make decision in order to plant rubber, young rubber replanting, weed controlling, intercropping, producing good quality rubber sheet. And the activity which only 6.47% of them performed was hiring labour to work in the rubber plantation.

For the farm women's participation in the Para Rubber Groups' Cooperative activities, it was found that all of them participated in assembling for group establishment, selection of working place, group chairman election, group committee election, rubber planting training, latex tapping, producing good quality rubber sheet, rubber sheet auction and holding the Para Rubber Groups' Cooperative shares. But only 38.13% of them participated in marketing planning for members' usefulness.

/ /

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไข จาก รศ. สมศรี ภัทรธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รศ. กาญจนศ อรรถวิภาคไพศาลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณแม่บ้านเกษตรกรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ นิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร ที่คอยให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาที่ดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อศรีวิทย์ ภารเจิม คุณแม่ณิจันทร์ ภารเจิม และพี่น้องของข้าพเจ้าทุกคน ที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ และสนับสนุนทุนการศึกษามาเป็นอย่างดีตลอดเวลาจนสำเร็จการศึกษา ญาติ เพื่อนๆ คณะครู อาจารย์ทุกท่านที่คอยสั่งสอนให้ความรู้ คำแนะนำ และเป็นกำลังใจให้การศึกษาครั้งนี้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

อรุณฉิษฐ์ ภารเจิม

มีนาคม 2552

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	7
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม	13
กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	15
ความรู้เกี่ยวกับยางพารา	18
สภาพทั่วไปของ ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	35
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
สมมติฐานการวิจัย	40
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	42
ประชากร	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การทดสอบเครื่องมือ	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	45
ผลการวิจัย	45
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร	46
ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร	58
ตอนที่ 3 การทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร	62
ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ	69
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของแม่บ้านเกษตรกร	73
ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน	75
ข้อวิจารณ์	116
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	121
สรุปผลการวิจัย	121
ข้อเสนอแนะ	126
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	128
ภาคผนวก	133
ภาคผนวก ก รายชื่อแม่บ้านเกษตรกร	135
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	141

สารบัญญัตราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจําแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม	47
2	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจําแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวนแรงงานรวมทั้งหมด จำนวนแรงงานในครัวเรือน และจำนวนแรงงานที่จ้างเป็นประจำ	49
3	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจําแนกตามการใช้เวลาในการ ทำอาหาร การใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้า การใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้าน การใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชรา และการใช้ เวลาในการทำงานบ้านรวม	53
4	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจําแนกตามจำนวนพื้นที่ทั้งหมด ในการทำสวนยางพารา พื้นที่ทั้งหมดที่กรีดยางพารา และประสบการณ์ ในการทำสวนยางพารา	56
5	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจําแนกตามคะแนนความรู้เกี่ยวกับ การทำสวนยางพารา	58
6	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจําแนกตามความรู้เกี่ยวกับการทำ สวนยางพารา	60
7	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจําแนกตามการทำสวนยางพารา	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการทำสวนยางพารา การเลือกพื้นที่ปลูกยางพารา พันธุ์ยางพาราที่ปลูก แหล่งพันธุ์ยางพารา และเหตุผลที่เลือกปลูกยางพาราพันธุ์อาร์อาร์ไอเอ็ม 600	65
9	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามการทำระยะแนวกันไฟ เวลาที่เริ่มกรีดยางพารา จำนวนครั้งของการกรีดยางพารา เวลาที่เริ่มเก็บน้ำยางพารา และจำนวนครั้งที่เก็บน้ำยางพารา	67
10	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ	70
11	จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำสวนยางพารา	74
12	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน	77
13	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	83
14	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมแตกต่างกัน	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานรวมแตกต่างกัน	97
16	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดแตกต่างกัน	103
17	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มแตกต่างกัน	111

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดการวิจัย

42

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมมาตั้งแต่อดีต ซึ่งสังคมเกษตรกรรมนี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นแหล่งผลิตปัจจัย 4 ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ส่วนมากแรงงานหลักในการทำการเกษตรคือ พ่อบ้านเกษตรกร และมีแม่บ้านเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเกษตรบ้างในบางครั้ง นอกเหนือจากงานหลัก คือ การทำงานบ้าน การดูแลบุตร การดูแลสามี และการดูแลคนชรา ซึ่งทำเป็นประจำทุกวัน (จินตคามณี แสงกาญจนวนิช, 2538)

ในแต่ละท้องถิ่นแม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเกษตรที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ ฤดูกาล และอาชีพหลักของท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ภาคใต้ มีอาชีพหลักในการทำสวนยางพาราและเลี้ยงสัตว์ แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมในการกรีดยาง เก็บรวบรวมน้ำยางทำยางแผ่น และทำความสะอาดอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาชีพหลักในการทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลายออกไป เช่น ในฤดูฝน แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมในการ ถอนกล้า ปักดำ ระวังที่รอให้ถึงฤดูเก็บเกี่ยว แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพืชไร่ และปลูกผักสวนครัว เป็นต้น หรือแม่บ้านเกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นต้น เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวเกษตรกรอีกทางหนึ่ง (เมตตา เขยสมบัติ, 2544)

ในปีพ.ศ. 2532 ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือปลูกยางพารา โดยมีการจัดอบรม และสนับสนุนกล้าพันธุ์ยางพาราแก่เกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ แต่เนื่องจากยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเกษตรกรมีความเชื่อว่ายางพาราสามารถปลูกและให้ผลผลิตได้เฉพาะในภาคใต้เท่านั้น เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จึงไม่ให้ความสำคัญในการดูแลรักษายางพาราอย่างสม่ำเสมอเท่ากับพืชไร่นชนิดอื่นๆ ที่ปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจเดิม ต่อมาในปีพ.ศ. 2540 ยางพาราสามารถเปิดกรีดได้ แต่ในระยะแรกยางพาราให้ผลผลิตน้อย ทำให้เกษตรกรบางรายตัดสินใจโค่นต้นยางพาราทิ้งและใช้พื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง

ส่วนเกษตรกรบางรายตัดสินใจปล่อยต้นยางพาราทิ้งไว้โดยไม่เปิดกรีดและดูแลรักษา จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2544 ผลผลิตยางพารามีราคาสูงขึ้น เกษตรกรที่มีสวนยางพาราอยู่จึงให้ความสำคัญในการดูแลรักษายางพารามากขึ้น จนสามารถเปิดกรีดได้ และให้ผลผลิตสูงขึ้นทุกปี (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2547)

จังหวัดกาฬสินธุ์มีพื้นที่ในการปลูกยางพารา 21,054 ไร่ ซึ่งสามารถเปิดกรีดได้จำนวน 12,614 ไร่ ในปีพ.ศ. 2549 (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2549) ซึ่งตำบลเชียงเครือก็เป็นตำบลหนึ่งที่มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมให้มีการปลูกยางพาราในพื้นที่เพิ่มอีก 1,000,000 ไร่ ซึ่งให้มีการปลูกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และพื้นที่ในภาคเหนือจำนวน 300,000 ไร่ (สถาบันวิจัยยาง, 2545) จึงได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2549 โดยมีสมาชิกเริ่มก่อตั้งเพียง 73 คน เพื่อการร่วมกันช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยางพารา เพื่อให้สมาชิกมีรายได้ดีขึ้น และที่สำคัญก็เพื่อให้มีอำนาจต่อรองเกี่ยวกับการซื้อ - ขายยางพาราของสมาชิก

ต่อมาสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ปรากฏว่าเป็นแม่บ้านเกษตรกรจำนวน 139 คน ในปี พ.ศ. 2551 จึงเห็นควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ของแม่บ้านเกษตรกร เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาการปลูกยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร และการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกรที่ทำสวนยางพาราในตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

4. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ของแม่บ้านเกษตรกร

5. เพื่อศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ของแม่บ้านเกษตรกร ที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ และสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร ในตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ และแม่บ้านเกษตรกรในพื้นที่อื่นที่มีสภาพคล้ายคลึงกัน

3. ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์การเกษตรต่างๆ ของแม่บ้านเกษตรกรต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ของแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 139 คน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

แม่บ้านเกษตรกร หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่ เป็นผู้หญิงที่ทำสวนยางพารา ในตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกร หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นผู้หญิง ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการร่วมดำเนินงานของกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา เช่น การกำหนดนโยบาย การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกประธานและคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์ การร่วมประชุม การร่วมประเมินโครงการต่างๆ และการร่วมถือหุ้นของสหกรณ์ เป็นต้น

แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ มีอายุเท่ากับและน้อยกว่า 46.06 ปี ซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยของแม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมาก หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ มีอายุมากกว่า 46.06 ปี ซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยของแม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาน้อย หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และต่ำกว่า

แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษามาก หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่มีการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป

แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่มีระยะเวลาทำงานบ้านรวมเท่ากับและน้อยกว่า 31.05 ชั่วโมง/สัปดาห์ ซึ่งเป็นระยะเวลาทำงานบ้านรวมเฉลี่ยของแม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่มี

ระยะเวลาทำงานบ้านรวมมากกว่า 31.05 ชั่วโมง/สัปดาห์ ซึ่งเป็นระยะเวลาทำงานบ้านรวมเฉลี่ยของแม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานรวมน้อย หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่ เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่มีแรงงานในครัวเรือนเท่ากับและน้อยกว่า 2.12 คน ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยจำนวนแรงงานในครัวเรือนของแม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานรวมมาก หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่ เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่มีแรงงานในครัวเรือนมากกว่า 2.12 คน ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยจำนวนแรงงานในครัวเรือนของแม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกรที่มีแรงงานจ้างในการทำสวนยางพารา หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่ เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่มีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพารา

แม่บ้านเกษตรกรที่ไม่มีแรงงานจ้างในการทำสวนยางพารา หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่ เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่ไม่มีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพารา

แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราน้อย หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่ เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราเท่ากับและน้อยกว่า 9.74 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ทำสวนยางพาราเฉลี่ยของแม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพารามาก หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่ เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่มีพื้นที่ทำสวนยางพารามากกว่า 9.74 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ทำสวนยางพาราเฉลี่ยของแม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมน้อย หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่ เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม 1 กลุ่ม

แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมาก หมายถึง ภรรยาของเกษตรกร หรือหัวหน้าครัวเรือนที่ เป็นผู้หญิง และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ และเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม 2 กลุ่ม

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

1. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม
3. กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
4. ความรู้เกี่ยวกับยางพารา และการทำสวนยางพารา
5. สภาพพื้นที่ของตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วม ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้คือ

Kasperson and Breibart (1974) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า คือ การที่ประชาชนทำตนเป็นผู้กระทำในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะก่อให้เกิดผล 2 ด้านคือ 1. ประชาชนจะสามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ได้ 2. ผลของกิจกรรมที่ประชาชนได้ทำไปจะต้องสะท้อนกลับสู่พวกเขาเหล่านั้น

W.H.O./UNICEF (1978) ได้รายงานว่าความหมายของการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มคน มีการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมประเมินผล และร่วมแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้ดำเนินกิจการต่างๆ ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

White (1982) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของคนนั้น ประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติที่หนึ่ง เป็นการตัดสินใจว่าควรทำอะไร และทำอะไร มิติที่สอง เป็นการลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจไว้ และมิติที่สาม เป็นการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานร่วมกัน

กรรณิกา ชมดี (2524) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มคน มีการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมประเมินผล และร่วมแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้ดำเนินกิจการต่างๆ ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527) อธิบายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใด มีความเกี่ยวข้องทางด้านความคิด การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผลในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มหรือชุมชน ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวทำให้กิจกรรม บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้

อำนาจ อนันตชัย (2531) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา โดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้ดียิ่งขึ้น

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชน ซึ่งเป็นผู้รับผลกระทบโดยตรง ทำให้เกิดความพึงพอใจและลดความขัดแย้งที่จะมีต่อโครงการต่างๆ

พิฑูร สาดราภัย (2539) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด การพิจารณา การตัดสินใจ การนำไปปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันจะมีผลกระทบมาถึงตัวของประชาชนเอง ซึ่งทำให้เกิดความพอใจขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน แต่ทั้งนี้ต้องเกิดจากความเต็มใจและมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วมทั้งด้านความคิด และด้านการปฏิบัติ

แก้ว นิมะเริง (2540) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา และกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน การเสนอแนะแก้ไขปัญหา การร่วมปฏิบัติโดยการบริจาคเงิน วัสดุ สิ่งของ การสละแรงงานในการดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ และการร่วมติดตามผลการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

เมตตา เขยสมบัติ (2544) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมมือร่วมใจในการพัฒนา ได้แก่ การร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมประเมินผล เพื่อให้เกิดการดำเนินงานตามกิจกรรม และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้เกิดขึ้นจากความเต็มใจของประชาชน

พิระ พันธุ์พิจิตร (2545) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การแสดงความคิดเห็น การวางแผนจัดทำโครงการ การแบ่งปันผลประโยชน์ การร่วมประกอบกิจกรรม การร่วมติดตามประเมินผล และการรับผิดชอบร่วมกันกับหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากความหมายของการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมคือ การมีความร่วมมือในการวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การแก้ไขปัญหา การลงทุน การลงมือปฏิบัติ การติดตามผลและการประเมินผลในการทำสวนยางพารา

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้กำหนดลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

Cohen and Uphoff (1980) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) อธิบายถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า เป็นการมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหา การควบคุม ติดตามประเมินผล

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527) ได้สรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอนคือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

อนุภรณ์ สุวรรณสัทิสกร (2529) สรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ คือ

1. ร่วมคิด คือ ร่วมในการประชุมปรึกษาหารือในการวางโครงการวิธี การดำเนินงานการติดตามตรวจสอบและการดูแลรักษา

2. ร่วมตัดสินใจ คือ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือแล้วจะต้องร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่ดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด

3. ร่วมปฏิบัติตามโครงการ คือ เข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ เช่น ร่วมออกแรง และร่วมบริจาคทรัพย์ เป็นต้น

4. ร่วมติดตามประเมินผลโครงการ คือ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้วได้มีส่วนร่วมในการตรวจตราดูแลรักษาผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

เพ็ญทิพย์ ณ พัทลุง (2542) ได้สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

เมตตา เขยสมบัติ (2544) ได้สรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน 8 กิจกรรม คือ

1. ร่วมคิด ได้แก่
 - 1.1 ร่วมศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
 - 1.2 ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบ วิธีการพัฒนา
 - 1.3 ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม

2. ร่วมตัดสินใจ ได้แก่

2.1 ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.2 ร่วมวางแผนนโยบายและแผนงานโครงการ

2.3 ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชน

2.4 ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ชุมชนกำหนด ด้วยความ
เต็มใจ

3. ร่วมประเมินผล คือ การร่วมควบคุม ติดตาม และประเมินผลกิจกรรมที่ได้ทำไว้ใน
ชุมชน

สิริพร มาลิกิ (2550) ได้สรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอนคือ

1. การมีส่วนร่วมในการคิด

2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

นิรันดร ทัพไชย(2533) ได้ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วน
ร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มีผล
ต่อปริมาณการมีส่วนร่วม คือ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีส่วนร่วมในโครงการทุกโครงการ
มากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อย ในขั้นดำเนินการ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีส่วนร่วมในการ
ออกแรง ออกเงิน ออกวัสดุอุปกรณ์ และร่วมเป็นกรรมการในปริมาณมากกว่าผู้ที่มีฐานะทาง
เศรษฐกิจด้อย

เมตตา เขยสมบัติ(2544) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาไว้ว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมมีหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยทางด้านตัวบุคคล ชุมชนควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมพัฒนา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินกิจกรรม ซึ่งควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการทำกิจกรรมหรือโครงการ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การที่ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการที่ให้คนในชุมชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาด้านต่างๆ และเมื่อได้พัฒนาไปแล้ว ทำให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน

จากแนวคิดของการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วยปัจจัยทางด้านตัวบุคคล คือ ชุมชนควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมพัฒนา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินกิจกรรม ซึ่งควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการทำกิจกรรมหรือโครงการ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การที่ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการที่ให้คนในชุมชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาด้านต่างๆ และเมื่อได้พัฒนาไปแล้ว ทำให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เกิดจากความเต็มใจของประชาชนเองไม่ได้เกิดจากการบังคับ

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม

ความหมายของกลุ่ม

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง (2525) ให้ความหมายของกลุ่มว่า หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน มีพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิก และกระทำกิจกรรมร่วมกัน

สุชา จันทรเฒ (2527) ให้ความหมายของกลุ่มว่า หมายถึง การรวมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่มีอาชีพเดียวกัน ฐานะใกล้เคียงกัน อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน และมีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มที่ชัดเจน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการกำหนดหลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติร่วมกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกภายในกลุ่ม

จิรพรรณ กาญจนจิตตรา (2528) อธิบายว่า การทำงานกลุ่มขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งการร่วมมือร่วมใจในที่นี้ หมายถึง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของสมาชิกในกลุ่ม เมื่อกลุ่มตัดสินใจแล้ว สมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตามการตัดสินใจของกลุ่ม กลุ่มที่มีความร่วมมือสูง สมาชิกมีการแสดงความคิดเห็น และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยดี และประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ลักขณา สิริรัตน์ (2530) ให้ความหมายของกลุ่มว่า หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลที่มีอาชีพ และความสนใจที่คล้ายกัน เพื่อร่วมทำกิจกรรมในเวลาหรือสถานที่เดียวกัน

รัตนวรรณ รุณภัย (2534) ให้ความหมายของกลุ่มว่า หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปรวมตัวกัน มีวัตถุประสงค์ในการรวมกันอย่างชัดเจน และสมาชิกในกลุ่มมีกิจกรรมทำร่วมกัน การรวมกลุ่มเกิดจากความพอใจของแต่ละบุคคล มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม และมีความปรารถนา ร่วมกันในการที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน

จากข้างต้น สรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน เพื่อกระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไปในทิศทางเดียวกัน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม

กลุ่มจะต้องประกอบไปด้วยตัวบุคคล ได้แก่ ผู้นำ หรือคณะกรรมการ และผู้ติดตามหรือสมาชิกกลุ่ม โดยผู้นำหรือคณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบงานของกลุ่มโดยตรง มีบทบาทในการวางแผนดำเนินงาน สามารถสร้างแรงจูงใจและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และปฏิบัติหน้าที่ในขอบเขตที่กลุ่มกำหนด กลุ่มมีวัตถุประสงค์ของกลุ่มซึ่งเกิดจากความต้องการตอบสนองความต้องการของสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดขึ้น โดยสมาชิกทุกคนให้การยอมรับและยึดปฏิบัติร่วมกัน(รัตนวรรณ รุณภัย, 2534)

กลุ่มที่มีการพัฒนาการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ คือกลุ่มที่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกและบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม รวมถึงองค์ประกอบที่สำคัญของกลุ่ม ได้แก่ ผู้นำ กลุ่ม สมาชิกกลุ่ม จุดมุ่งหมายของกลุ่ม กฎเกณฑ์ กิจกรรมและแผนงาน การติดต่อสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ต้องมีประสิทธิภาพและร่วมมือกันอย่างจริงจัง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2541)

ธงชัย สันติวงศ์ (2535) อธิบายว่า กลุ่มมีลักษณะที่สำคัญ คือ มีโครงสร้างกลุ่ม มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มอย่างชัดเจน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิก และมีกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

รัตนวรรณ รุณภัย (2534) อธิบายว่า กลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวกันของสมาชิกที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกลุ่มเหมือนกัน เพื่อประโยชน์ของสมาชิกกลุ่ม สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกันในกลุ่ม ย่อมสามารถอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกได้หลายประการ ได้แก่ กลุ่มสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลไปในทางที่ดีขึ้นได้ กลุ่มช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มทำให้ประสบผลสำเร็จดีกว่าการทำงานเพียงลำพัง

กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จ.กาฬสินธุ์

สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์รูปแบบหนึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นเกษตรกร เช่น สหกรณ์ผู้ปลูกข้าว สหกรณ์ทำนา และสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา เป็นต้น มีลักษณะเป็นนิติบุคคลระดับอำเภอและอยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2525)

เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในพื้นที่ตำบลเชียงเครือได้รวมตัวกันเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราขึ้น ณ บ้านเลขที่ 212 หมู่ 1 ต.เชียงเครือ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 9 เดือน สิงหาคม 2549 มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 73 คน การจัดตั้งสหกรณ์ เกิดจากความต้องการร่วมกันช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยางพาราและปรับปรุงสภาพชีวิตของครอบครัวสมาชิกให้ดีขึ้น ให้สมาชิกมีรายได้ดีขึ้น มีอำนาจต่อรองด้านเศรษฐกิจ คือ การเปิดตลาดซื้อขายยางพาราขึ้นในตำบลเชียงเครือ เพื่อลดค่าใช้จ่ายให้แก่สมาชิก

สหกรณ์ผู้ปลูกยางพารามีขั้นตอนในการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 เกษตรกรผู้ปลูกยางพารารวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์โดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 มีการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางเอาไว้

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหา หาสาเหตุและแก้ไขปัญหาตามลำดับความสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 วางแผนการแก้ไขปัญหาว่า ควรทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ใครเป็นคนทำ และเมื่อใด

ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ โดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 6 สมาชิกสหกรณ์ร่วมกันประเมินผลในการดำเนินงาน

ซึ่งการจะปฏิบัติให้สำเร็จทั้ง 6 ขั้นตอนนั้น คณะกรรมการและสมาชิกต้องรู้บทบาท หน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์ เสียสละ และเต็มใจ ดำเนินงานเพื่อให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จ

นอกจากขั้นตอนการดำเนินงานแล้วสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทกิจกรรมการบริหารงานทั่วไปของสหกรณ์

1.1 งานทะเบียน ประกอบด้วยทะเบียนสมาชิก ทะเบียนทรัพย์สิน และทะเบียนการถือหุ้นของสหกรณ์

1.2 งานการประชุม

1.3 งานการเงินและการบัญชีของสหกรณ์

1.4 งานประชาสัมพันธ์

1.5 งานการจัดการวางแผนโครงการและระบบข้อมูล

1.6 งานประสานงานกิจกรรมและบทบาทหน้าที่ของสหกรณ์

2. ประเภทการบริหารโครงการและกิจกรรม

2.1 งานรวม สมาชิกทุกคนต้องร่วมกันดำเนินงานเพื่อร่วมกันปฏิบัติงานและยอมรับวิธีการทำงานเป็นกลุ่ม

2.2 กิจกรรมส่วนบุคคล เป็นกิจกรรมที่สมาชิกดำเนินการเองภายในครอบครัวโดยใช้พื้นที่หรือการปฏิบัติงานบริเวณบ้านของสมาชิกเอง

2.3 กิจกรรมพิเศษ มีลักษณะเฉพาะกิจโดยสมาชิกจะต้องร่วมมือให้ความสนับสนุนในการทำกิจกรรม

2.4 กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันดำเนินการ โดยความเสียสละไม่หวังสิ่งตอบแทนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

กลุ่มสหกรณ์ได้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง คือ ได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการและประธานกลุ่มสหกรณ์ขึ้นรวมทั้งสิ้น 12 คน เพื่อประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับรูปแบบของสหกรณ์ การขายสินค้า และเงื่อนไขการขายสินค้าให้แก่สมาชิก ซึ่งผู้ที่เป็สมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 และมีหุ้นได้สูงสุด 100 หุ้นในราคาหุ้นละ 10 บาท ถ้าไรที่ได้จากการขายสินค้าของสหกรณ์จะนำมาปันผลให้แก่สมาชิกทุกสิ้นปี ทั้งนี้สหกรณ์ได้ดำเนินการให้มีการเปิดประมูลราคาซื้อขายยางแผ่น โดยติดต่อให้พ่อค้าคนกลางอย่างน้อย 5 รายมาประมูลราคาซื้อขายยางแผ่นก่อนเปิดตลาดยาง 2 วัน เพื่อให้ได้ราคาที่ยุติธรรมแก่เกษตรกร โดยจะมีรอบการขายยางแผ่นทุกๆ 15 วัน การเปิดตลาดซื้อขายยางแผ่นของกลุ่มสหกรณ์เป็นการลดต้นทุนการขนส่งให้แก่เกษตรกรและได้ราคาใกล้เคียงกับตลาดยางอื่น เพราะก่อนที่จะมีการจัดตั้งสหกรณ์เกษตรกรต้องนำยางแผ่นไปขายที่ตลาดยางร่องคำ ซึ่งอยู่ต่างอำเภอ ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เสียเวลาในการเข้าแถวรอขายยางแผ่น และต้องเสียเวลาไปรับเงินในวันถัดไปอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าการรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการตามแนวทางอุดมการณ์ของสหกรณ์ คือ “ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ซึ่งจะนำไปสู่การกินคืออยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม”

ความรู้เกี่ยวกับยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศอย่างมาก เพราะสามารถทำรายได้ให้ประเทศสูงมากพืชหนึ่ง อีกทั้งการปลูกยางพารายังเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับประเทศ ซึ่งส่งผลให้สภาพแวดล้อมและการกระจายตัวของฝนดีขึ้น การปลูกยางพาราเป็นการปลูกพืชที่เลี้ยงน้อยและมีอายุการให้ผลผลิตนานกว่าพืชชนิดอื่น (มานะชัย สังข์วาทิน, 2551)

สำหรับลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของยางพารามีดังนี้คือ

1. ราก (Root) ยางพาราเป็นพืชที่มีราก เป็นระบบรากแก้ว (Tap root system) รากหยั่งลึกลงไปดินประมาณ 1.5-2.0 เมตร มีหน้าที่หลักเพื่อยึดเกาะกับพื้นดิน นอกจากนี้ยังมีรากฝอย (Feeding root) หรือรากแขนง (Lateral root) แตกแขนงออกมารอบๆ รากแก้ว ทำหน้าที่ในการดูดซึมธาตุอาหาร น้ำ และเกลือแร่ ไปเลี้ยงส่วนต่างๆ ของลำต้นและกิ่งก้าน รากฝอยหรือรากแขนงนี้สามารถแผ่รัศมีไปได้ไกลถึง 20 เมตร (โชคชัย พรหมแพทย์, 2548)

2. ลำต้น (Stem) ต้นยางพาราเป็นไม้ประเภทเนื้ออ่อน ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้ (สมศักดิ์ วรรณศิริ, 2550)

2.1 เนื้อไม้แข็ง (Pith) อยู่ตรงกลางลำต้น

2.2 เนื้อไม้ (Wood) เป็นชั้นที่อยู่ถัดออกมา

2.3 เชื้อเจริญ (Cambium) เป็นเนื้อเยื่อบางๆ อยู่รอบเนื้อไม้ มีหน้าที่สร้างการเจริญเติบโต

2.4 เปลือกไม้ (Bark) อยู่ถัดจากเชื้อเจริญออกมาทางด้านนอกสุด เป็นส่วนสำคัญ เพราะมีท่อน้ำยางอยู่บริเวณนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

2.4.1 Epidermis เป็นส่วนที่อยู่บนสุด มีสีเขียวเมื่ออายุน้อย แต่เมื่ออายุมากจะกลายเป็นสีน้ำตาลและหนาขึ้นเรียกว่า Cork

2.4.2 ส่วนกลางหรือส่วนที่เป็นเปลือกแข็ง ประกอบด้วย Stone cell ซึ่งจะมีมากน้อยแตกต่างกันไปตามพันธุ์ Stone cell นี้มีส่วนทำให้เปลือกยางแข็ง มีสีเหลืองและเปราะ ถ้ามีจำนวนมากจะทำให้กรีดยางลำบากขึ้น

2.4.3 ส่วนในหรือส่วนที่เป็นเปลือกอ่อน เป็นส่วนที่มีท่อน้ำยางอยู่มาก โดยเฉพาะด้านในสุดของเปลือกที่ติดกับเชื้อเจริญ (Cambium) จะยังมีท่อน้ำยางมากชิ้นและจำนวน

Stone cell จะค่อยๆ หดไป ภายในท่อน้ำยางจะมีน้ำยาง ท่อจะวนพันจากซ้ายไปขวา ซึ่งเมื่อท่อยาง ถูกตัดจากการกรีด น้ำยางจะไหลออกสู่ภายนอกเป็นน้ำยางสดต่อไป การเจริญเติบโตของยางพารา ในระยะแรก จะเจริญทางสูงก่อน เมื่อเจริญเติบโตได้ระยะหนึ่งแล้วเซลล์จึงจะขยายตัวออกทางด้านข้าง ยางพาราที่มีการเจริญเติบโตตามปกติจะมีเส้นรอบวงของต้นขยายออกเพิ่มขึ้น ปีละประมาณ 10 เซนติเมตร

3. ใบ (Leaf) และ ก้าน (Branch) ยางพารามีใบเป็นใบประกอบ (Compound leaf) ประกอบด้วยใบย่อย (leaflets) 3 ใบ แต่บางพันธุ์อาจมี 4-5 ใบ เช่น พันธุ์ RRIM 701 PRIM 703 และ PB 235 เป็นต้น ลักษณะใบมีสีเขียวเป็นมัน เข้มหรือจางมากขึ้นขึ้นอยู่กับพันธุ์ ใบมีขนาดยาว ประมาณ 10-20 เซนติเมตร มีหน้าที่สังเคราะห์ด้วยแสงให้แก่ต้นยาง ใบยางจะแตกออกเป็นชั้นๆ ที่ เรียกว่า ฉัตร โดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มแตกฉัตรจนกระทั่งใบฉัตรแก่เต็มที่ประมาณ 2-3 เดือน โดย ปกติต้นยางจะผลัดใบปีละ 1 ครั้งเมื่อเริ่มเข้าสู่ระยะแล้งของทุกปี ต้นยางที่เจริญเติบโตเต็มที่ที่จะเริ่ม ผลัดใบ สำหรับต้นยางที่ยังเล็กและยังไม่แตกกิ่งก้าน หรือมีอายุต่ำกว่า 3 ปี ก็จะไม่ผลัดใบ ส่วนกิ่ง ก้าน ต้นยางพาราจะมีกิ่งก้านขนาดใหญ่ที่เจริญจากลำต้น 2-3 กิ่ง เป็นกิ่งหลัก ส่วนกิ่งที่แตกจากกิ่ง หลัก เรียกว่า กิ่งรอง สำหรับขนาดและมุมของการแตกกิ่งหลักและกิ่งรองของแต่ละพันธุ์ จะมี ลักษณะและรูปทรงของทรงพุ่มที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อความแข็งแรงและความต้านทานลม (โชค ชัย พรหมแพทย์, 2548)

4. ดอก (Flower) ยางพารามีลักษณะเป็นช่อดอก ดอกอยู่บริเวณปลายกิ่งหลังจากที่มีการ ผลัดใบ ช่อดอกเป็นแบบ Compound raceme ดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่คนละดอก แต่อยู่ในช่อ เดียวกัน ดอกตัวเมียมีขนาดโตกว่าดอกตัวผู้ มีโคนกลีบดอกสีเขียว เมื่อดอกบานจะเห็นรังไข่อยู่ ภายในดอกเป็นสีเขียวอ่อน ตอนบนรังไข่มีตุ่มสีขาว 3 ตุ่ม คือ พูรังไข่หรือเกสรตัวเมีย ส่วนดอกตัวผู้ มีขนาดเล็กกว่าดอกตัวเมีย แต่มีจำนวนมากกว่าดอกตัวเมีย ดอกตัวผู้ประกอบด้วยกลีบดอกสีเหลือง 5 กลีบ เมื่อดอกบานจะเห็นเป็นก้านเกสรตัวผู้สีขาว มีละอองเกสรตัวผู้สีเหลืองจับอยู่โดยรอบ ดอกตัวผู้มีกลิ่นหอม ยางพาราออกดอกปีละ 2 ครั้ง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน เป็นการออกดอกตามฤดูกาล และระหว่างเดือนสิงหาคม – ตุลาคม ดอกยางพารามีการผสมเกสร แบบเปิด (สมศักดิ์ วรรณศิริ, 2550)

5. ผล (Fruit) เกิดจากการผสมระหว่างเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมีย ยางพาราเป็นพืชที่มีการ ผสมเกสรแบบเปิด ดอกที่ผสมติดแล้ว รังไข่จะขยายตัวออกช้าๆ และจะโตเร็วขึ้นภายในระยะเวลา

2 เดือน เมื่อผลมีอายุ $2^{1/2}$ – 3 เดือน จะโตเต็มที่ ผลยางมีลักษณะเป็นพู่ โดยปกติจะมี 3 พู่ แต่อาจจะ มีถึง 4-5 พู่ก็ได้ ในแต่ละพู่จะมีเมล็ดอยู่ภายใน ผลขณะอ่อนมีสีเขียวแก่ แล้วจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เมื่อแก่ ผลจะแตกออกและร่วงหล่นเองเมื่อแก่จัด ผลโตเต็มที่ มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4.5 - 5.0 เซนติเมตร สูงประมาณ 4.5 เซนติเมตร ยางหนึ่งต้นจะให้ผลเฉลี่ย 50 ผลต่อปี (สมศักดิ์ วรรณศิริ, 2550)

6. เมล็ด (Seed) มีสีน้ำตาลลายขาวคล้ายเมล็ดละหุ่ง มีขนาดยาวประมาณ 2.0-2.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1.5-2.5 เซนติเมตร และหนักประมาณ 3.6 กรัม เมล็ดยางจะมีเปอร์เซ็นต์ความงอก น้อยลงทุกวัน วันละ 4-5 เปอร์เซ็นต์ หลังจากที่ยังร่วงหล่นลงมาสู่พื้น เมล็ดยางจะสามารถเก็บรักษา ความงอกไว้ได้ประมาณ 20 วันเท่านั้น (สมศักดิ์ วรรณศิริ, 2550)

7. ท่อน้ำยาง (Latex vessel) มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอกเวียนไปตามลำต้นของยางจาก ซ้ายต่ำไปขวาสูงรอบลำต้น (ยกเว้นพันธุ์ KRS 13 ที่มีท่อน้ำยางเวียนจากขวาไปซ้าย) โดยทั่วไปจะทำ มุมเอียงจากแนวตั้งประมาณ 25 องศา ท่อน้ำยางดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ 2 กรณีคือ

7.1 เกิดจากการเชื่อมติดกันระหว่างเซลล์เพียงเซลล์เดียว เจริญเติบโตจนกลายเป็น ท่อแล้วพัฒนาเป็นท่อน้ำยาง

7.2 เกิดจากการขยายตัวของเซลล์เพียงเซลล์เดียว เจริญเติบโตจนกลายเป็นท่อแล้ว พัฒนาเป็นท่อน้ำยาง

การเพิ่มจำนวนของท่อน้ำยางเกิดจากการแบ่งตัวของเนื้อเจริญ เมื่อตัดเปลือกตามแนวหน้า ตัดจะเห็นรูปหน้าตัดของท่อน้ำยางเป็นรูปทรงกลมเรียงอยู่รอบแกนของลำต้นเป็นวงกลม ถ้าตัดตาม แนวนอนหรือตามลำต้น จะเห็นท่อน้ำยางเรียงอยู่เป็นแถวยาวๆ ถัดจากเนื้อเจริญออกมาจนถึงเปลือก ด้านนอก แต่ท่อน้ำยางจะมีความหนาแน่นมากที่สุดตรงบริเวณใกล้ๆ เนื้อเจริญและค่อยๆ ลดน้อยลง ในบริเวณเปลือกชั้นนอก ท่อน้ำยางที่มีขนาดใหญ่จะมีน้ำยางมากกว่าท่อน้ำยางเล็ก โดยทั่วไปต้นยาง ที่มีเปลือกยางหนามักจะมีจำนวนท่อน้ำยางมาก ซึ่งโคนต้นยางที่ปลูกด้วยเมล็ดมักจะมีเปลือกหนา กว่าส่วนอื่น จึงมีปริมาณท่อน้ำยางมากกว่าโคนต้นยางที่เกิดจากการติดตา (สมศักดิ์ วรรณศิริ, 2550)

8. น้ำยาง (Latex) มีสีขาว บางพันธุ์มีสีเหลือง โดยปกติน้ำยางจะมีเนื้อยางแห้ง ประมาณ 30 - 35 เปอร์เซ็นต์ แบ่งอนุภาคของน้ำยางออกเป็น (สมศักดิ์ วรรณศิริ, 2550)

8.1 ส่วนของน้ำยางประมาณ 35 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก

8.2 ส่วนของน้ำประมาณ 45.55 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก

8.3 ลูตอย (Lutoid) ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก

โดยสรุปแล้ว ในน้ำยางทั้งหมดจะมีส่วนที่เป็น Hydrocarbon อยู่ประมาณ 56 เปอร์เซ็นต์ (สมศักดิ์ วรรณศิริ, 2550)

การทำสวนยางพารา (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2549)

การเตรียมพื้นที่

1. ทำการไถพรวน และไถพรวนอย่างน้อย 2 ครั้ง พร้อมทั้งเก็บตอไม้ เศษไม้ และเศษวัชพืช ออกจากแปลงให้หมด เพื่อปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับการปลูกสร้างสวนยางพารา สำหรับพื้นที่ลาดเอียงมากกว่า 15 องศาต้องวางแผนปลูกยางตามขั้นบันได

2. วางแนวปลูกตามแนวตะวันออก – ตะวันตก

3. ระยะปลูก 2.5×8.0 เมตร หรือ 3.0×7.0 เมตร ในแหล่งปลูกยางเดิม และระยะปลูก 2.5×7.0 เมตร หรือ 3.0×7.0 เมตร หรือ 3.0×6.0 เมตร ในแหล่งปลูกยางใหม่

4. ขนาดของหลุม $50 \times 50 \times 50$ เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยฟอสเฟตหลุมละ 170 กรัม ในแหล่งปลูกยางใหม่ควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ 5 กิโลกรัมต่อต้นรองก้นหลุมร่วมกับหินฟอสเฟต

วิธีการปลูก

ในการปลูกต้นยางพารา ควรมีการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. นำปุ๋ยหินฟอสเฟต (0-3-0) คลุกดินบนไว้ในบริเวณปากหลุม เพื่อเตรียมปลูกในอัตรา 170 กรัมต่อหลุม
2. นำยางชำถุงขนาด 1-2 นิ้ว ลงวางในหลุมปลูก ก่อนนำวางควรตัดก้นถุงห่างจากก้นถุงประมาณ 1 นิ้วทิ้ง เพื่อตัดปลายรากที่คดงอและม้วนเป็นวงอยู่บริเวณก้นถุงทิ้ง (ในขั้นตอนนี้อะพั้งกรีดบริเวณข้างถุง เพื่อป้องกันดินในถุงยางแตกออก ควรกรีดถุงบริเวณด้านข้าง เมื่อนำยางลงวางในหลุมปลูกเรียบร้อยแล้ว) จัดวางต้นยางให้เรียบร้อย แล้วใช้มีดเล็กๆ กรีดด้านข้างถุงพลาสติกจากก้นถุงถึงปากถุงให้ขาดจากกัน แต่ยังไม่ให้ดึงพลาสติกออกเพื่อป้องกันดินแตก
3. กลบดินบนที่คลุกปุ๋ยหินฟอสเฟตไว้แล้วลงในหลุมประมาณครึ่งหนึ่งของถุง แต่อย่าเพิ่งกดแน่น ดึงถุงพลาสติกที่กรีดไว้แล้วออก โดยดึงขึ้นตรงๆ อย่างระมัดระวัง
4. ใช้เท้าเหยียบกดดินที่ถมข้างถุงไว้แน่น โดยระวังอย่าให้ดินที่ชำยางแตก
5. เติมดินให้เต็มหลุม (ดินที่ใช้ควรผสมปุ๋ยหมัก เพราะจะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้ในอัตรา 3-5 กิโลกรัมต่อหลุม) แล้วเหยียบดินให้แน่นอีกครั้งหนึ่ง
6. ใช้เศษวัชพืช หรือวัสดุเหลือใช้คลุมดินบริเวณโคนต้น ระวังอย่าให้คลุมชิดต้นยางพารา ควรเว้นเป็นรัศมีประมาณ 5-10 เซนติเมตร รอบต้นยาง เพื่อป้องกันการลวกจากละอองน้ำค้างซึ่งถูกแดดเผาจนร้อนจัด ซึ่งจะทำให้ต้นยางพาราเป็นแผลไหม้ได้
7. ใช้ไม้ชะมบปักใกล้ๆ กับต้นยางพารา แต่อย่าให้ถูกดินชำยาง แล้วใช้เชือกผูกไม้ชะมบให้แน่นและคล้องต้นยางหลวมๆ ตรงกึ่งกลางของอัตราที่ 1 หรือสูงขึ้นไปทางส่วนยอดเล็กน้อย เพื่อป้องกันลมโยก

เพื่อให้การปลูกยางพาราได้ผลผลิตดี จึงควรปฏิบัติดังนี้ คือ

1. ควรปลูกต้นฤดูฝน เพราะดินจะมีความชื้นที่เหมาะสม
2. ควรเตรียมหลุมปลูกอย่างประณีต
3. ขณะปลูกควรระมัดระวังไม่ให้ดินข้างแตก
4. การกลบดินในหลุม ควรอัดดินให้แน่น โดยให้ดินบริเวณสูงกว่าเล็กน้อยเพื่อป้องกันน้ำขัง ระวังอย่าให้ดินข้างแตก ถ้ากลบดินหลวมจะทำให้ดินยุบตัวลงกลายเป็นแอ่งน้ำขัง
5. ผูกต้นยางพารากับไม้ชะมบ เพื่อป้องกันลมโยก แต่มักพอลหวมๆ เท่านั้น
6. หากฝนทิ้งช่วงหลังปลูกหรือต้นยางพาราแสดงอาการช็อคแดด ควรตัดใบของฉัตรแรกออกประมาณครึ่งหนึ่ง เพื่อลดการคายน้ำ
7. ควรคลุมดินบริเวณ โคนต้นหลังปลูกเสร็จ เพื่อช่วยลดอัตราการตายของต้นยางพารา ซึ่งบริเวณรอยแตกตาจะต่ำกว่าผิวดิน 10-20 เซนติเมตร

สำหรับลักษณะของพื้นที่ที่ปลูกยางพาราอาจแบ่งออกได้ 2 ลักษณะดังนี้ คือ

พื้นที่ราบ

หากต้องการที่จะปลูกพืชแซมระหว่างแถว ควรเว้นระยะห่างระหว่างแถวดังนี้

1. ในพื้นที่ปลูกยางในแถบภาคใต้และภาคตะวันออก ควรเว้นระยะห่างระหว่างแถวประมาณ 8 เมตร ระหว่างต้นประมาณ 2.50 เมตร จะปลูกยางได้ประมาณ 80 ต้นต่อ 1 ไร่
2. ในพื้นที่ปลูกยางพาราในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ใช้ระยะห่างระหว่างแถวประมาณ 7 เมตร ระหว่างต้นประมาณ 2.50 เมตร สามารถปลูกยางพาราได้ประมาณ 91 ต้นต่อ 1 ไร่

สำหรับพื้นที่ที่ต้องการปลูกพืชคลุมดินควรเว้นระยะห่างระหว่างแถวและต้นดังนี้

1. ในพื้นที่แถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ใช้ระยะห่างระหว่างแถวประมาณ 6 เมตร ระหว่างต้นประมาณ 3 เมตร สามารถปลูกยางพาราได้ประมาณ 88 ต้นต่อพื้นที่ 1 ไร่
2. ในพื้นที่แถบภาคตะวันออกและภาคใต้ ระยะห่างที่เหมาะสม ควรให้ห่างระหว่างแถวประมาณ 7 เมตร ระหว่างต้นประมาณ 2.50 เมตร ในพื้นที่ปลูก 1 ไร่จะปลูกยางได้ประมาณ 91 ต้น

พื้นที่ลาดชัน

พื้นที่ลาดชันที่มีความชันตั้งแต่ 15 องศาขึ้นไปให้ทำเป็นแนวขั้นบันได ซึ่งมีระยะห่างระหว่างขั้นบันไดไม่ควรต่ำกว่า 8 เมตร และระยะห่างระหว่างต้นประมาณ 2.5-3 เมตร การขุดหลุมปลูกยางที่ดี ควรวางแนวปลูกไปตามทิศทางลมเพื่อลดแรงปะทะของลมและป้องกันไม่ให้ต้นยางหักโค่นลง โดยทั่วไปการขุดหลุมปลูกจะขุดหลุมที่มีขนาด 50×50×50 เซนติเมตร และแยกดินชั้นบนกับดินชั้นล่างออกจากกัน ตากดินไว้ประมาณ 10-15 วัน หลังจากนั้นให้ทำการย่อยดินให้ละเอียดแล้วผสมปุ๋ยหินฟอสเฟตในอัตราส่วน 170 กรัมต่อหลุม เพื่อเพิ่มธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของต้นยางพารา

การดูแลรักษาต้นยางพาราก่อนเปิดกรีด (มานะชัย สังข์วาทิน, 2551)

หลังจากการปลูกยางพาราแล้ว ควรมีการดูแลรักษาต้นยางพาราดังนี้ คือ

1. ควรสำรวจต้นยางพาราที่ตายหลังปลูก 15 วัน แล้วทำการปลูกซ่อมทันที
2. ควรปลูกซ่อมให้เสร็จภายใน 1 เดือนหลังปลูก
3. ถ้าปลูกซ่อมไม่ทันในฤดูเดียวกัน ควรเตรียมต้นพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่ขึ้นไว้ปลูกซ่อมในต้นฤดูปีถัดไป

4. ไม่ควรปลูกซ่อมต้นยางพาราที่มีอายุเกิน 2 ปีไปแล้ว เพราะต้นยางพาราที่ปลูกซ่อมมีการเจริญเติบโตไม่พร้อมกันกับต้นที่ปลูกก่อน แต่ถ้าจะปลูกซ่อมควรใช้ต้นยางพาราที่มีอายุใกล้เคียงกัน เพื่อให้มีการเจริญเติบโตที่พร้อมเพียงกัน

การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้น มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. ตัดกิ่งแขนงที่เกิดจากต้นตอเดิมออกให้หมด โดยเฉพาะในยางที่ปลูกด้วยต้นตอตาหรือปลูกโดยวิธีติดตาในแปลง

2. กิ่งที่แตกออกจากลำต้นในระยะจากโคนต้นสูงขึ้นไป 30 เซนติเมตร หากมีกิ่งที่มีฉัตรใบ 2-3 ฉัตร หรือกิ่งที่เจริญดีกว่ายอดให้ตัดออกให้หมด

3. ในต้นที่มีลำต้นสูง 1.8-2.00 เมตร หากยังไม่แตกกิ่งจะต้องสร้างทรงพุ่มโดยวิธีสอดคองหรือครอบยาง และตัดกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ออก

4. เมื่อกิ่งแขนงที่ระดับ 1.2-1.3 เมตร มีฉัตรใบ 3-4 ฉัตร ให้เลือกตัดกิ่งแขนงที่ต่ำกว่า 1.3 เมตรออกไป โดยเลือกตัดกิ่งที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางโตเป็นครึ่งหนึ่งของลำต้นออก

5. ตัดกิ่งแขนงที่เจริญ 6-8 ฉัตร ตรงระดับ 0.9-1.3 เมตร ออกให้หมด หากเป็นต้นที่แตกกิ่งระดับ 1.8-2.0 เมตร ให้ช่วยสร้างทรงพุ่มโดยวิธีควั่นลำต้น

6. เมื่อยางอายุได้ 2 ปี ตัดทุกกิ่งที่อยู่ต่ำกว่า 1.7 เมตร ออกให้หมด

การตัดกิ่งบริเวณทรงพุ่ม

1. เมื่อต้นยางอายุ 2-3 ปี คอยตัดกิ่งแขนงที่แตกออกมาจากออก เพื่อให้พุ่มใบโปร่งลดแรงปะทะลม

2. กิ่งที่แตกออกเป็นคาบมีขนาดไม่เท่ากัน ทำให้น้ำหนักของกิ่งไม่สมดุล ให้ตัดกิ่งเล็กออก

3. เมื่ออายุ 3-5 ปี ยังต้องเลือกตัดกิ่งออกอีกเมื่อมีทรงพุ่มใบหนาเกินไป แต่ไม่ควรตัดยอด เพราะจะทำให้ยอดแตกกิ่งออกมา

ข้อควรคำนึงในการตัดแต่งกิ่ง

1. ควรเริ่มปฏิบัติการตัดแต่งกิ่งตั้งแต่ยังเล็ก อายุไม่เกิน 1 ปี
2. ควรตัดแต่งกิ่งให้ชิดกับลำต้น
3. ควรทาสารเคมีป้องกันโรคและแมลงที่รอยแผลตัดแต่งกิ่งทุกครั้ง (หรือปูนขาว ปูนแดง และสี)
4. ไม่ควรโน้มต้นยางเพื่อตัดแต่งกิ่ง
5. อุปกรณ์ในการตัดแต่งกิ่งต้องสะอาดและคม

การกำจัดวัชพืช (สถาบันวิจัยยาง, 2545)

ต้นยางพาราที่ปลูก ควรได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดี เนื่องจากพื้นที่ว่างระหว่างแถวยางมีมากและแปลงปลูกมีสภาพเป็นที่โล่งแจ้ง วัชพืชได้รับแดดเต็มที่ ทำให้วัชพืชขึ้นปกคลุมพื้นที่ได้ในเวลาอันรวดเร็วและขึ้นอย่างหนาแน่น แต่ปริมาณวัชพืชภายในสวนยางพาราจะค่อยๆลดลงเมื่อต้นยางพารามีขนาดโตขึ้น เพราะทรงพุ่มหรือใบของต้นยางพาราจะบังให้วัชพืชได้รับแสงแดดไม่เพียงพอ ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 5 - 6 ปี ในต้นยางพาราระยะอ่อน ต้องหมั่นปราบวัชพืชในแถวอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะบริเวณที่ห่างจากแถวยางพาราข้างละ 1 เมตร หรือภายในแถวยางพาราจะใช้วิธีการถากหรือใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช สำหรับพื้นที่ว่างระหว่างแถว อาจควบคุมวัชพืชโดยการปลูกพืชคลุมดินหรือวิธีการไถดิน ทุกครั้งที่ทำการใส่ปุ๋ยบำรุงตามกำหนด จะต้องปราบวัชพืชในแถวยางพาราให้สะอาดเสียก่อน เพื่อป้องกันวัชพืชมาแย่งธาตุอาหารไปจากต้นยางพารา

การใส่ปุ๋ยยางพารา

เมื่อดันยางพารามีอายุได้ 6 เดือนถึง 3 ปี ให้ใช้ปุ๋ยสูตร 20-10-12 ในอัตรา 200 กรัมต่อดัน และใส่ทุกๆ 6 เดือน หลังจากนั้นเมื่อดันยางมีอายุได้ประมาณ 4 ปี ในพื้นที่ที่เป็นดินร่วนปนเหนียว ให้เปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 18-4-5 หรือปุ๋ยผสมสูตร 13-9-4 ส่วนพื้นที่ที่เป็นดินร่วนปนทรายให้ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 14-4-9 โดยใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วน 400 กรัมต่อดัน และใส่ทุกๆ 6 เดือนต่อครั้ง จนดันยางมีอายุได้ 5 ปีขึ้นไป จึงเริ่มทำการเปิดกรีดยาง

ปุ๋ยสำหรับยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว

ให้ทำการใส่ปุ๋ยสูตร 15-7-18 ในอัตราส่วน 500-600 กรัมต่อดัน ปีละ 2 ครั้ง โดยในระยะแรกใส่ในช่วงเดือนพฤษภาคม ซึ่งอยู่ในช่วงที่ยางผลิใบแล้ว ระยะที่ 2 จะใส่ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม ในอัตราส่วนเท่ากัน

บริเวณที่ใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยบำรุงยางพาราในระยะแรก หลังจากการปลูกให้ใส่รอบๆ บริเวณลำต้น เมื่อดันยางมีอายุได้ 17 เดือนขึ้นไปจะมีรากแผ่กระจายออกจากลำต้น ดังนั้น การใส่ปุ๋ยควรใส่ในบริเวณห่างจากโคนต้นประมาณ 1 เมตร โดยหว่านปุ๋ยกระจายให้ทั่วอย่างสม่ำเสมอ เมื่อดันยางมีอายุประมาณ 4-5 ปี รากจะกระจายออกไปจนถึงกึ่งกลางระหว่างแถว และจะเพิ่มขึ้นอย่างหนาแน่นอยู่ในบริเวณห่างจากลำต้นประมาณ 60 เซนติเมตรจนถึง 3 เมตร และเพื่อให้รากดูดซึมธาตุอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงควรใส่ปุ๋ยโดยหว่านเป็นแถบกว้าง ห่างจากโคนต้นประมาณ 50 เซนติเมตรขึ้นไปและขยายออกไปจนถึง 3 เมตร ถ้าเป็นต้นยางที่ทำการเปิดกรีดแล้วให้หว่านปุ๋ยให้ทั่วแปลง โดยหว่านห่างจากโคนต้นยางข้างละประมาณ 1 เมตร จะช่วยให้ต้นยางดูดซับธาตุอาหารได้อย่างเต็มที่

วิธีการใส่ปุ๋ย

วิธีการใส่ปุ๋ยมีอยู่หลายวิธี ส่วนใหญ่เป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกในการปฏิบัติ ประหยัดค่าใช้จ่าย และได้ประโยชน์สูงสุด วิธีการใส่ปุ๋ยที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ได้แก่

1. ใส่ปุ๋ยรองพื้น ใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟต โดยการคลุกเคล้ากับดิน แล้วใส่รองกันหลุม ก่อนทำการปลูก ซึ่งปุ๋ยหินฟอสเฟตจะเคลื่อนไหวได้ยากและยึดติดกับแร่ธาตุในดินได้เป็นอย่างดี จึงเหมาะสำหรับเป็นปุ๋ยรองพื้น

2. ใส่ปุ๋ยแบบเป็นแถบ ทำได้โดยการโรยปุ๋ยเป็นแถบไปตามแนวของแถวต้นยางในร่องที่เซาะเอาไว้ แล้วกลบดิน วิธีนี้ส่วนใหญ่จะนิยมใช้กับต้นยางที่มีอายุตั้งแต่ 17 เดือนขึ้นไป นอกจากนี้ยังใช้ได้ผลดีในพื้นที่ที่มีความลาดชันเล็กน้อย หรือพื้นที่ที่ทำการปลูกยางแบบขั้นบันได

3. ใส่ปุ๋ยแบบหว่าน โดยการหว่านปุ๋ยให้ทั่วบริเวณที่ใส่ปุ๋ย ส่วนใหญ่จะนิยมใช้ในพื้นที่ปลูกที่เป็นพื้นที่ราบที่มีการกำจัดวัชพืชด้วยสารเคมี เนื่องจากเศษซากวัชพืชที่เหลือจะช่วยป้องกันเมื่อดินไม่ให้เกิดการชะล้างหรือถูกน้ำฝนชะล้าง สำหรับพื้นที่ที่มีการกำจัดวัชพืชโดยการฉาดหรือตายด้วยจอบ ให้คราดปุ๋ยเข้ากับดินเพื่อป้องกันการชะล้างเมื่อมีฝนตก

4. ใส่ปุ๋ยแบบจุดหลุม วิธีนี้เหมาะสำหรับพื้นที่ที่ลาดชันและไม่มีการปลูกแบบขั้นบันได โดยการจุดหลุมบริเวณรอบๆ โคนประมาณ 2-4 หลุมต่อต้น แล้วใส่ปุ๋ยลงไปกลบดินให้เรียบร้อย

ก่อนการใส่ปุ๋ยทุกครั้งควรมีการกำจัดวัชพืชออกให้หมดเสียก่อน และให้ใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะ ไม่ควรใส่ในขณะที่ดินแห้งหรือฝนตกมากเกินไป เพื่อให้ต้นยางเจริญเติบโตและให้ผลผลิตสม่ำเสมอทุกปี ต้องทำการใส่ปุ๋ยบำรุงต้นยางตั้งแต่เริ่มปลูกจนกระทั่งก่อนโค่น 3-5 ปี

การปลูกพืชแซม (มานะชัย สังข์วาทิน, 2551)

การปลูกพืชแซมเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรอีกทางหนึ่ง ขณะเดียวกันพืชที่ปลูกเป็นพืชแซมยังช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน ทั้งยังทำให้เกษตรกรมีเวลาดูแลสวนยางมากขึ้น โดยส่วนใหญ่การปลูกพืชแซมจะทำในระยะ 3 ปีแรก หลังจากนั้นเมื่อต้นยางโตขึ้นจะมีร่มเงาทำให้แสงแดดส่องเข้ามาได้น้อย ซึ่งจะทำให้การปลูกพืชแซมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร พืชที่นำมาปลูกแซมยางพาราส่วนใหญ่เป็นพืชอายุสั้น เช่น ข้าวโพด ข้าวไร่ และถั่วชนิดต่างๆ เป็นต้น หรือพืชที่อายุเกิน 1 ปีก็สามารถปลูกได้เช่นกัน อาทิ กัญชง มะละกอ หรือสับปะรด ซึ่งพืชเหล่านี้จะช่วยคลุม

หน้าดินให้มีความชุ่มชื้น และยังช่วยให้ระบบนิเวศภายในสวนยางเป็นไปอย่างสมดุล ทำให้ยางเจริญเติบโตและช่วยให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

สำหรับพืชที่ไม่ควรปลูกแซมสวนยางพารา ได้แก่ อ้อย ละหุ่ง มันสำปะหลัง และปอ เพราะเป็นพืชที่ต้องการธาตุอาหารมาก และสามารถดูดซับธาตุอาหารได้เร็ว ทำให้ปริมาณธาตุอาหารที่อยู่ในดินลดลง และไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง

นอกจากนั้นการปลูกพืชแซมให้ได้ผลดีทั้งพืชและต้นยางควรห่างจากแถวของต้นยางไม่ต่ำกว่า 1 เมตร เพื่อจะได้ไม่แย่งอาหารของต้นยางมากเกินไป อย่างไรก็ตามการปลูกแซมมากเกินไปอาจทำให้มีการระบาดของโรคและแมลงที่เป็นศัตรูของต้นยางด้วย ดังนั้นควรหมั่นดูแลรักษาสวนยางให้สะอาดอยู่เสมอ

การป้องกันการไหม้จากแสงแดด

ต้นยางที่ปลูกในเขตแล้งมักจะปรากฏรอยไหม้จากแสงแดด ซึ่งเกิดจากการที่เนื้อเยื่อส่วนนั้นได้รับแสงแดดเป็นเวลานานติดต่อกันจนเซลล์เนื้อเยื่อเสียหาย ดังนั้นก่อนเข้าช่วงแล้งควรใช้ปูนขาวละลายน้ำให้เข้มข้นพอสมควร หมักไว้ 2 - 3 วัน ทาบริเวณโคนต้นส่วนที่เป็นสีน้ำตาลและสีเขียวอมน้ำตาล เพื่อป้องกันความรุนแรงของแสงแดด สำหรับรอยแผลที่เกิดขึ้นแล้ว ให้แก้ไขโดยใช้สีน้ำมันทาปิดทันที เพื่อป้องกันต้นยางคายกลับและทาปิดทับอีกครั้งก่อนที่จะเข้าช่วงฝนในฤดูกาลต่อไป

การป้องกันไฟไหม้สวน

ในช่วงหน้าแล้ง ปัญหาเรื่องไฟไหม้สวนจัดเป็นปัญหาสำคัญ ดังนั้น จึงต้องทำแนวป้องกันไฟเอาไว้รอบๆ สวนยาง โดยทำการกำจัดวัชพืชและเก็บซากเหลือของพืชให้หมดเป็นแนวกว้างให้ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวน เพื่อป้องกันไฟไหม้เข้าไปในสวนยาง สำหรับการจัดการในสวน ให้กำจัดวัชพืชในบริเวณแถวข้างออกให้หมดก่อนเข้าหน้าแล้ง เพราะการกำจัดพืชในแถวข้างเท่ากับเป็นการสร้างแนวป้องกันไฟไม่ให้ลุกลามไปยังแถวอื่นๆ ได้ง่าย

การกรีดยาง

การกรีดยางที่ดีนั้น เมื่อกรีดยางแล้วต้องได้น้ำยางมากที่สุด ประหยัดค่าใช้จ่ายมากที่สุด และเปลือกได้รับความเสียหายน้อยที่สุด นอกจากนั้นควรระวังระยะเวลาการกรีดเพื่อเป็นการพักต้นยางบ้าง ถ้ากรีดบ่อยเกินไปจะทำให้ต้นยางเป็นโรคเปลือกแห้ง ส่งผลให้ไม่มีน้ำยางไหลออกมา และอาจทำให้ไม่สามารถกรีดยางได้อีกต่อไป

วิธีการกรีดยาง

ต้นยางจะมีท่อน้ำยางวนเวียนอยู่รอบๆ ต้น จากบนขวามาล่างซ้าย ดังนั้น การกรีดยางจึงควรกรีดน้ำยางจากด้านซ้ายมาด้านขวา เนื่องจากท่อน้ำยางจะถูกตัดได้มากกว่า และทำให้ได้น้ำยางมากขึ้น การกรีดยางที่ดีควรใช้วิธีกระตุกข้อมือหรือการขอยมือพร้อมกับขอต้ว และสลับเท้าไปตามรอยกรีดของต้นยาง วิธีนี้จะทำให้ควบคุมได้ง่าย กรีดเปลือกได้บาง ทำได้รวดเร็ว ต้นยางได้รับความเสียหายน้อย ควรหลีกเลี่ยงการกรีดยางโดยใช้ท่อนแขนลากหรือกระชาก เพราะจะทำให้ได้น้ำยางน้อย อีกทั้งเปลือกยางยังได้รับความเสียหาย และเป็นเหตุให้โรคเข้าทำลายได้ง่ายในระยะ 2-3 ปีแรก ซึ่งเป็นช่วงที่ต้นยางอยู่ในระหว่างการเจริญเติบโต ถ้ามีการกรีดยางมากเกินไปจะทำให้ต้นยางหยุดการเจริญเติบโต สำหรับการกรีดยางในระยะนี้ควรทำการกรีดแบบระบบครั้งต้นวันเว้นวัน และหยุดกรีดในระยะที่ต้นยางผลัดใบ เมื่อต้นยางมีอายุได้ 4 ปีขึ้นไป จึงสามารถกรีดชดเชยในระบบครั้งต้นได้ วิธีนี้สามารถใช้ได้กับยางเกือบทุกชนิด แต่ไม่ควรใช้กับพันธุ์ยางที่อ่อนแอต่อโรคเปลือกแห้ง

ข้อควรปฏิบัติ

การกรีดยาง ควรกรีดในตอนเช้าที่มีแสงสว่างแล้ว หรือเวลาประมาณ 06.00-08.00 น. แต่ไม่ควรเกินเวลา 11.00 น. เพื่อให้การกรีดยางได้ผลดียิ่งขึ้น ควรปฏิบัติดังนี้

1. เลือกกรีดยางเฉพาะต้นที่ได้ขนาดเท่านั้น
2. การกรีดยางให้กรีดจากซ้ายไปขวา โดยให้รอยกรีดเอียงประมาณ 30 องศา

แนวระดับ

3. มีดที่ใช้กรีดต้องคมอยู่เสมอ
 4. ไม่ควรกรีดเปลือกหนาเกินไป หรือใน 1 เดือนไม่ควรใช้เปลือกเกิน 1 นิ้ว เพราะอาจมีผลกระทบต่อเปลือกที่งอกออกมาใหม่ ทำให้ไม่สามารถกรีดซ้ำได้
 5. ไม่ควรกรีดยางในขณะที่ฝนตกหรือต้นยังเปียกอยู่ เพราะแผลที่กรีดจะติดเชื้อได้ง่าย
 6. หยุดกรีดเมื่อยางผลัดใบหรือเป็นโรคตรงหน้ายาง
 7. การเปิดยางหน้าที่สองเป็นต้นไป ควรกรีดสูงจากระดับพื้นดินประมาณ 150 เซนติเมตร
- หากปฏิบัติเช่นนี้เป็นประจำ จะช่วยยืดอายุของต้นยางให้ยืนยาวขึ้น สามารถกรีดยางได้หลายปี

วิธีการทำยางแผ่น มีดังต่อไปนี้

1. กรองน้ำยางให้สะอาด ด้วยตะแกรงเบอร์ 40 และเบอร์ 60 (40 รูต่อนิ้ว หรือ 40 Mesh และ 60 รูต่อนิ้ว หรือ 60 Mesh)
2. เติมน้ำสะอาด ผสมลงในน้ำยางที่กรองแล้ว 1 เท่าตัว คนให้เข้ากัน ในกรณีที่เป็นน้ำยางจากต้นยางที่เพิ่งเปิดกรีดใหม่ อาจผสมน้ำน้อยหน่อย โดยใช้ใช้น้ำยาง 3 ส่วน ผสมน้ำ 2 ส่วนก็ได้ ทั้งนี้เพราะต้นยางที่เพิ่งเปิดกรีดใหม่มักจะมีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (Dry Rubber Content) ต่ำ
3. ตวงส่วนผสมของน้ำยางและน้ำที่ผ่านการกรองแล้วนี้ใส่ตะกอนอะลูมิเนียม ตะกอนละ 5 ลิตร
4. ผสมน้ำกรดฟอร์มิก (Formic Acid) โดยใช้กรด 2 ช้อนสักระต่อน้ำ 3 กระป๋องนม ใส่ น้ำกรดที่ผสมแล้วนี้ 1 กระป๋องนมต่อน้ำยาง 1 ตะกอน

5. ก่อนเทน้ำกรดที่ผสมแล้วใส่น้ำยาง ควรใช้ที่กวนน้ำยางพายกวนน้ำยางในตะกวดที่จะใส่กรด 1-2 รอบก่อน แล้วค่อยเทส่วนผสมของน้ำกรดลงไปตามความยาวของตะกวด แล้วใช้ที่กวนน้ำยางพายกวนไปมาอีก 5-6 รอบ

6. ในระหว่างการกวน จะมีฟองอากาศเกิดขึ้นมากมาย ให้ช้อนฟองอากาศออกให้หมด ซึ่งฟองอากาศนี้สามารถนำไปทำเป็นขี้ยางชั้นดีได้ หลังจากตักฟองอากาศออกหมดแล้ว ควรปิดฝาตะกวดเพื่อป้องกันสิ่งสกปรกตกลงไป นำไปตั้งทิ้งไว้ประมาณ 30-45 นาที ยางในตะกวดก็จะแข็งตัว

7. เมื่อยางแข็งตัวแล้ว ก่อนนำไปนวด ควรรินน้ำหล่อไว้ทุกตะกวด เพื่อสะดวกในการเลาะยางออกจากตะกวด

8. คว่ำตะกวดลงบนแท่นนวด ยางจะหลุดออกจากตะกวด จากนั้นทำการนวดด้วยมือ หรือ ไม้่นวดก็ได้ตามแต่นัด นวดให้ยางเป็นแผ่นบางลง มีความหนาประมาณ 1 เซนติเมตร

9. นำยางที่นวดจนบางแล้วเข้าเครื่องรีดเรียบ 3 ครั้ง จะได้ยางแผ่นบาง หนาประมาณ 3-4 มิลลิเมตร

10. จากนั้นนำเข้าเครื่องรีดดอกอีกครั้งหนึ่ง จะได้ยางแผ่นดิบที่มีขนาดพอเหมาะ ความหนาประมาณ 2-3 มิลลิเมตร

11. นำยางที่ผ่านเครื่องรีดดอกแล้วไปล้างน้ำให้สะอาด โดยจุ่มในโอ่งหรือถังน้ำ แล้วจึงนำไปผึ่งในที่ร่ม อากาศถ่ายเทได้สะดวก เมื่อยางแห้งก็สามารถเก็บไว้ขายได้หรือถ้าหากมีโรงรมควัน เมื่อน้ำหยุดไหลหลังจากผึ่งไว้สักครู่ ก็สามารถนำเข้าโรงรมได้เลย

โรค แมลง และวิธีการป้องกัน รักษา

โรคและแมลงศัตรูของยางพารามีอยู่มากมายหลายชนิด ซึ่งแต่ละชนิดจะเข้าทำลายและสร้างความเสียหายให้กับสวนยางพาราในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แม้ว่าจะหาวิธีกำจัดกันอย่าง

จริงจังแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบว่ามีการระบาดอยู่ทั่วไป ลักษณะของโรคและแมลงแต่ละชนิดสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

โรคเส้นดำ

มีสาเหตุเกิดจากเชื้อราไฟทอปโทรา ซึ่งจะเข้าทำลายบริเวณหน้ากรีดยาง ทำให้เปลือกที่งอกออกมาเสียหายรุนแรงจนไม่สามารถกรีดซ้ำหน้าเดิมได้ ส่งผลให้ผลผลิตน้อยลง และอาจกรีดยางได้เพียง 8-16 ปีเท่านั้น โรคเส้นดำมักระบาดในพื้นที่ปลูกที่มีความชื้นค่อนข้างสูง เมื่อพบว่ามี การระบาดจะสังเกตอาการได้จากบริเวณเหนือรอยกรีด โดยในระยะเริ่มแรกเปลือกจะมีรอยข้ำ และ จะเปลี่ยนเป็นรอยบวมสีดำขยายตัวออกเป็นแนวตั้ง เมื่อใช้มีดเฉือนเปลือกออกจะพบลายเส้นสีดำ กระจายอยู่บนเนื้อไม้ เมื่ออาการอยู่ในขั้นรุนแรง เปลือกจะปริออกและมีน้ำยางไหลออกมาอยู่ ตลอดเวลา จากนั้นเปลือกจะเน่าหลุดออกจากลำต้น ส่วนเปลือกที่งอกออกมาใหม่จะมีลักษณะเป็น ตะปุ่มตะป่ำไม่สามารถทำการกรีดยางได้อีกต่อไป

การป้องกัน ไม่ควรเปิดหน้ายางหรือขึ้นหน้ายางใหม่ในช่วงฤดูฝน และไม่ควกรีดลึกเนื้อ ไม้เพราะอาจเป็นสาเหตุทำให้โรครบาดอย่างรุนแรงได้ หากจำเป็นต้องกรีดยางในช่วงฤดูฝน โดยเฉพาะในช่วงที่โรคระบาด ให้ทาหน้ายางด้วยสารเคมีจำพวกเมตาแลคซิล หรือออกซาดิก แมนโคเซ็ป หากพบมีการระบาดให้ใช้สารเมตาแลคซิลในอัตราส่วน 7-14 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร หรือ ใช้สารออกซาดิกซิลแมนโคเซ็ปในอัตราส่วน 40 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร ผสมผสมแผ่กระจายและจับติด ในอัตราส่วน 2 ซีซี ลงคนให้เข้ากัน และนำสารเคมีที่ได้ไปทาบริเวณหน้ากรีดยางประมาณ 3-4 ครั้ง ต่อสัปดาห์ จะช่วยลดการระบาดของโรคได้

โรคเปลือกแห้ง

มีสาเหตุเกิดจากการผิดปกติภายในท่อน้ำยางหรือหรือเกิดจากพื้นที่ปลูกยางขาดการ บำรุงรักษา การกรีดเอาน้ำยางออกมากเกินไปจะทำให้เนื้อเยื่อบริเวณนั้นได้รับอาหารไม่เพียงพอ และเปลือกก็จะแห้งตายในที่สุด สำหรับต้นที่เป็น โรคจะสังเกตได้จากหลังการกรีดยางแล้ว น้ำยาง จะแห้งเป็นจุดๆ ค้างอยู่ที่รอยกรีด และเปลือกยางจะมีสีน้ำตาลอ่อน หลังจากนั้นเปลือกยางจะแห้ง ไม่มีน้ำยางไหลออกมา ส่วนเปลือกที่รอยกรีดนั้นจะแตกหลุดออกมา และมีเปลือกใหม่งอกออกมา แทน

วิธีการป้องกัน เมื่อพบว่ามีภาวะระบาดในต้นไม้ที่เปิดกรีดแล้ว ให้ทำร่องแยกส่วนที่เป็นโรค ออกจากกัน ส่วนต้นไม้ที่พบว่ามีภาวะระบาดเพียงบางส่วน ให้ทำร่องโดยการสับเซาะเป็นร่องลึกถึงเนื้อ ไม้รอบๆ บริเวณที่เป็นโรคโดยห่างจากส่วนที่เป็นโรคประมาณ 2 เซนติเมตร หลังจากนั้นก็สามารถ ทำการกรีดได้ตามปกติ แต่การกรีดควรกรีดให้ต่ำลงมาจากส่วนที่เป็นโรค ควรเปลี่ยนระบบการกรีด ขยายใหม่ให้ถูกต้อง เมื่อถึงฤดูกาลที่ต้นยางผลัดใบต้องหยุดกรีดทันที

โรคโคนต้นไหม้

สาเหตุของอาการเกิดจากสภาพอากาศที่ร้อนจัด โดยบริเวณ โคนต้นโดยตรงรอยขีดตาถูก แสงแดดเผา ทำให้เปลือกไหม้และแห้ง ก่อนจะขยายลุกลามไปยังส่วนบนรอบๆ ต้น จนแห้งตายใน ที่สุด

การป้องกัน ทำได้โดยการปลูกยางเป็นแถวในแนวทิศตะวันตกและทิศตะวันออก ในช่วง เข้าฤดูแล้งให้ใช้ปูนขาวทารอบๆ โคนต้น สูงขึ้นไปประมาณ 1 เมตร ใช้สีน้ำมันทาบริเวณรอยแผล และใช้เศษวัสดุคลุมบริเวณ โคนไว้เพื่อป้องกันไม่ให้แสงแดดเผา

ปลวก

ปลวกจะเข้าทำลายต้นยาง ในบริเวณส่วนของราก และภายในของลำต้น ทำให้ต้นยางขึ้น ต้นตาย เมื่อผ่าลำต้นดูภายในจะมีลักษณะกลวงเป็นโพรงซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก

วิธีการป้องกัน ให้ใช้สารเคมีกำจัดแมลงชนิดน้ำจำพวกออกอลดริน เฮฟตาคลอ หรือคลอเดน โดยการราดลงไปให้ทั่วทั้ง โคนและรากของต้นที่ปลวกทำลาย

สภาพทั่วไปของตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ (สำนักงานองค์การบริหารส่วน -
ตำบลเชิงเครือ, 2550)

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตั้งอยู่ทิศตะวันออกของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
15 กิโลเมตร มีพื้นที่ติดกับองค์กรปกครองท้องถิ่นต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลม่วงนา กิ่งอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดต่อกับเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลดอนจาน อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลเหนือ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

สภาพทางภูมิศาสตร์

สภาพพื้นที่

ตำบลเชิงเครือ เป็นพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 450 เมตร เป็นพื้นที่ราบ มีความลาดเอียงต่ำกว่า 35 องศา ดินมีลักษณะเป็นดินร่วนเหนียวถึงดินร่วนทราย เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีการระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศดีหน้าดินลึก 1 – 2 เมตร และไม่มีชั้นหินแข็งหรือชั้นดินดาน มีระดับน้ำใต้ดินต่ำกว่า 1 เมตร มีค่าความเป็นกรดด่างที่เหมาะสมประมาณ 4.5 - 5.5 มีปริมาณน้ำฝนไม่ต่ำกว่า 1,250 มิลลิเมตรต่อปี และมีจำนวนวันฝนตกเฉลี่ยประมาณ 120 - 150 วันต่อปี

ตำบลเชิงเครือมีพื้นที่อยู่ในเขตชลประทานเขื่อนลำปาว เหมาะแก่การทำการเกษตร โดยเฉพาะการทำนา ทำไร่ ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากทางราชการ และเอกชน โดยการติดตามสื่อต่างๆเช่น โทรทัศน์ วิทยุ ประชาชนให้การสนับสนุนงานและกิจกรรม

งานของทางราชการ เป็นอย่างดี มีความรัก สามัคคี และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยเหลือ
 เกื้อกูลกัน ทั้งในหมู่บ้านและตำบล อีกทั้งมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีอย่างเหนียวแน่น
 และสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี ตำบลเชียงเครือ มีเนื้อที่ 87.17 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 37,706.25
 ไร่ มีหมู่บ้านในพื้นที่ อบต. มีจำนวน 11 หมู่บ้าน ตำบลเชียงเครือมีจำนวนประชากร รวม 7,173 คน
 แบ่งเป็นชาย 3,562 คน หญิง 3,611 คน มีทั้งสิ้น 1,772 ครัวเรือน

การประกอบอาชีพ

อาชีพหลัก คือ ทำนา และอาชีพเสริม คือ เลี้ยงสัตว์ ประชากรส่วนใหญ่จะ
 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 80 ประกอบอาชีพพาณิชย์ ประมาณร้อยละ 9
 ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่นๆ ประมาณร้อยละ 11 พืชที่ปลูกในพื้นที่ส่วนใหญ่คือ ข้าว อ้อย มัน
 ลำปะหูลัง ข้าวโพด ถั่วต่างๆ แตงโม มะเขือเทศ และยางพารา การปศุสัตว์ มีอยู่ทั่วไปส่วนใหญ่นิยม
 เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค เช่น เป็ด ไก่ การประมงน้ำจืด เนื่องจากมีแหล่งน้ำธรรมชาติตามหมู่บ้านต่างๆ
 นอกจากนั้นยังขุดบ่อเลี้ยงปลาเอง ส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อบริโภค พันธุ์ปลาที่นิยมเลี้ยง คือ ปลานิล ปลา
 ตะเพียน ปลาไน ปลาช่อน ปลาดุก และปลาธรรมชาติอื่นๆ

การปลูกยางพารา

เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ปลูกกันมากในบริเวณพื้นที่บ้านเชียงเครือ และบ้านแก
 เปะ ซึ่งมีพื้นที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง ดินเป็นดินร่วนปนทราย เกษตรกรนิยมปลูกยางพาราในดินถดู
 ฝน แต่จะประสบกับปัญหาดินยางตาย เนื่องจากในฤดูแล้งอากาศร้อนจัดทำให้ดินยางอ่อนเกิด
 อาการ ช็อคแคตตาย ทำให้เกษตรกรต้องเพิ่มต้นทุนในการซื้อดินยางอ่อนมาปลูกซ่อม เกษตรกรมี
 การทำสวนยางพาราร่วมกับทำการเกษตรชนิดอื่น เกษตรกรมีการปลูกพืชแซมเพื่อเป็นรายได้
 เสริมในระยะยางอ่อน การปลูกพืชแซมยังเป็นการช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน ทำให้ดินยางพารา
 เจริญเติบโตดีขึ้นและให้ผลผลิตสูง สำหรับสวนยางที่ให้ผลผลิตแล้วเกษตรกรนิยมเก็บน้ำยาง
 ในช่วง เดือนมีนาคม ถึง เดือนธันวาคม เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อขายยางแผ่นเรียกว่าตลาดซื้อ
 ขายยางพารา โดยมีการเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม เพื่อประชุมประมูลราคาซื้อขายยางพารา
 ก่อนการซื้อขายจริง 2 วัน ตลาดซื้อขายยางพาราจะเปิดซื้อขายระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือน
 มกราคม ซึ่งการรวมกลุ่มทำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราทำให้สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าคน
 กลางได้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กานดา พรณเกียรติ์ (2521) ได้ศึกษาบทบาทของสตรีทางการเกษตร: การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีแม่บ้านในเขตโครงการชลประทานหนองหวาย จังหวัดขอนแก่น และแม่บ้านในเขตชลประทานแม่กลองใหญ่ จังหวัดนครปฐมและจังหวัดราชบุรี พบว่าในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและปรึกษาหารือต่างๆ ในครัวเรือนนั้น แม่บ้านจะมีบทบาทในการตัดสินใจเรื่องการซื้อหาอาหารและของใช้ที่จำเป็นสำหรับครอบครัว การจำหน่ายผลิตผลโดยเฉพาะพืชผัก การออมเงิน ชนิดของพืชที่ปลูกและการเลือกพันธุ์พืช ส่วนพ่อบ้านจะเป็นผู้ตัดสินใจเรื่องการซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อการเพาะปลูกและการซื้อวัว ควาย สำหรับ โถนา ทำนองเดียวกัน พ่อบ้านเคยมีการปรึกษาหารือกับแม่บ้านในเรื่องการซื้อวัว ควาย การซื้อที่ดิน การซื้อเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อเพาะปลูก การเพาะปลูก การซื้อปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ยาปราบศัตรูพืช การลงทุนเพื่อการเกษตร การกู้ยืมเงิน การออมเงิน การปลูกพืช การว่าจ้างแรงงานเพื่อการเกษตรและการจำหน่ายผลิตผล

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง (2523) ได้ศึกษาบทบาทของแม่บ้านเกษตรกรกับการพัฒนาประเทศ พบว่าส่วนใหญ่แม่บ้านเกษตรกรเป็นผู้มีส่วนร่วมกับสามีในการตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ เกี่ยวกับอาชีพของพ่อบ้าน เช่น การจัดหาและการซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ การยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการทำนา ทำไร่ (การใส่ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช การใช้ระบบชลประทาน การใช้พันธุ์ใหม่ๆ) การติดต่อกับพ่อค้าเพื่อขายผลผลิต และการตั้งราคาผลผลิต โดยเฉลี่ยแล้วประมาณร้อยละ 60 ของแม่บ้านที่ให้สัมภาษณ์ยอมรับว่าเป็นผู้ตัดสินใจร่วมกับสามีเรื่องการประกอบอาชีพของครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องซื่ออย่างหนึ่งว่าสามีไม่ได้ตัดสินใจแต่ผู้เดียว กิจกรรมเหล่านี้การที่แม่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจย่อมหมายถึงแม่บ้านได้มีส่วนร่วมในทางปฏิบัติด้วย จึงมีความรู้ความเข้าใจพอที่จะร่วมตัดสินใจได้

วิไลวัจส์ กฤษณะภูติ (2528) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้หญิงชนบทอีสานในการเกษตร พบว่า ผู้หญิงมีบทบาทมากมายในทุกๆ ขั้นตอนของการทำนา ทำไร่ เช่น ทำไร่มันสำปะหลัง ทำไร่ปอ การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงสัตว์และการจับสัตว์น้ำ การตัดหญ้า หาฟืน สีส้าว ตำข้าว การนำสิ่งของไปขายที่ตลาดและการจัดสิ่งของมาอุปโภค บริโภค โดยผู้หญิงจะใช้ทั้งแรงกายและแรงใจ การเสียสละ และความอดทนในการทำงานนั้นๆ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้หญิงชนบทอีสานที่ตั้งครรภ์

ส่วนมากจะแห้งลูกในฤดูกาลทำนา และในหน้าร้อน เช่น เดือนมีนาคม เมษายน เพราะต้องทำงานหนักและไม่ได้พักจากการหาบน้ำหนักๆระยะทางไกลๆ

ปัทมสร ปัญญา(2531) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสตรีชนบทในเขตพื้นที่ชนบทยากจน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรี ได้แก่ สถานภาพสมรส คือ สตรีที่สมรสแล้ว มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจในระดับสูงกว่าสตรีที่ยังสมรส จำนวนพื้นที่ดินทำกิน คือ สตรีที่มีพื้นที่ดินทำกิน มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจสูงกว่าสตรีที่ไม่มีพื้นที่ดินทำกิน ระดับการศึกษา คือ สตรีที่มีระดับการศึกษาสูง มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจต่ำกว่าสตรีที่มีระดับการศึกษาต่ำ รายได้ คือ สตรีที่มีรายได้มาก มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจสูงกว่าสตรีที่มีรายได้น้อย และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น คือ สตรีที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นสูง มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจสูงกว่าสตรีที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นต่ำ จากการศึกษาดังกล่าวทำให้ทราบว่าปัจจัยที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันของสตรีในชนบท

นิรันดร ทัพไชย (2533) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการเรื่องน้ำเพื่อการเกษตร : ศึกษาเฉพาะกรณีแม่บ้านโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยแอ่ง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า แม่บ้านมีบทบาทในการจัดการเรื่องน้ำสูง โดยเฉพาะในการปลูกผักสวนครัวและการปลูกพืชฤดูแล้ง และการไปทำงานนอกหมู่บ้านของสามีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรื่องน้ำของแม่บ้าน

พิงพิศ ดุลยพัชร (2537) ได้ศึกษาบทบาทในการตัดสินใจต่างๆของแม่บ้านเกษตรกรไทยเกี่ยวกับการเกษตรของครอบครัว พบว่าแม่บ้านเกษตรกรไทยมีบทบาทที่สำคัญในการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับการเกษตรของครอบครัว โดยเฉพาะในเรื่องการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์หรือพันธุ์สัตว์ การเลือกใช้ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช รวมถึงการจัดจำหน่ายผลผลิตการเกษตร และในบางครอบครัวสตรีเกษตรกรยังมีบทบาทเท่ากับเกษตรกรชายในทุกส่วนของการตัดสินใจเกี่ยวกับการเกษตรอีกด้วย

เพ็ญทิพย์ ณ พัทลุง (2542) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในการทำสวนยางพารา : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า สตรีมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการจัดทำสวนยางพาราในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมที่สตรีมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การใส่ปุ๋ย ด้านการติดตามและประเมินผล กิจกรรมที่สตรีมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การบำรุงรักษาสวนยางพาราหลังการเปิดกรีด ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำสวน

ขางพาราของสตรี คือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน และจำนวนกลุ่มที่สตรีเป็นสมาชิก ปัญหาและอุปสรรคของสตรีเกี่ยวกับการทำสวนขางพาราที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด คือ ความแห้งแล้ง นอกจากนั้นสตรีต้องการความช่วยเหลือเรื่องการประกันราคาขางมากที่สุด

สมมติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นตัวแปรอิสระต่างๆดังนี้

สมมติฐานที่ 1 แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

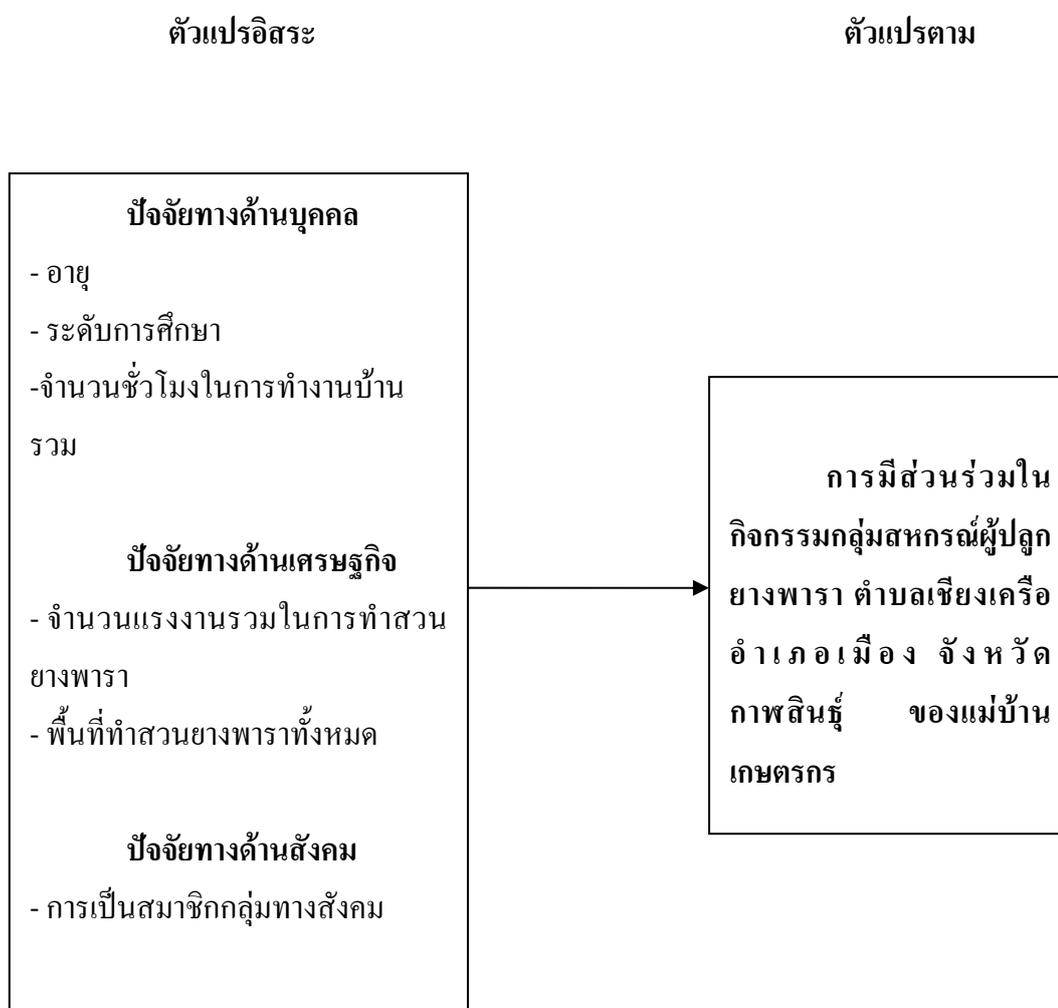
สมมติฐานที่ 3 แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานรวมในการทำสวนยางพาราแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจำนวนแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

จากทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการศึกษาได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยการมีส่วนร่วมในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาคั้งนี้คือ แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมดจำนวน 139 คน ซึ่งได้ทำการศึกษาทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview schedule) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) และคำถามแบบปลายปิด (Closed-end question) ได้แบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 3 การทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ของแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะของแม่บ้านเกษตรกร

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์แล้วทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบ (Pre-test) แม่บ้านเกษตรกรที่ทำสวนยางพาราในตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (Cronbach's reliability coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87 แล้วจึงนำมาแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนแล้วจึงนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การทดสอบความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 25 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน คะแนนความรู้ได้จากการเทียบบัญญัติไตรยางศ์

ความรู้ 25 ข้อ คิดเป็น 100 คะแนน

ความรู้ 1 ข้อ คิดเป็น $100/25 = 4$ คะแนน

ดังนั้น ถ้าแม่บ้านเกษตรกรตอบคำถามถูก ให้ข้อละ 4 คะแนน ตอบคำถามผิด ให้ 0 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นและทดสอบแล้ว ไปใช้สัมภาษณ์แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 139 คน ระหว่างวันที่ 1 กันยายน – 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่เพื่อการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ กับตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวม จำนวนแรงงานรวมในการทำสวนยางพารา พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าไค - แสควร์ (Chi-square)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 3 การทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ของแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

ผลการศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกรที่ทำสวนยางพารา มีรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

อายุ จากผลการศึกษาพบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 36.69 รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 30.94 ส่วนผู้ที่มีอายุ 51 – 60 ปี มีจำนวนร้อยละ 24.46 ผู้ที่มีอายุ 61 – 70 ปี ร้อยละ 6.47 และแม่บ้านเกษตรกรมีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี มีจำนวนร้อยละ 0.72 เท่ากับผู้ที่มีอายุระหว่าง 71 – 80 ปี โดยแม่บ้านเกษตรกรมีอายุน้อยที่สุดคือ 30 ปี มากที่สุด 71 ปี จึงมีอายุเฉลี่ย 46.06 ปี

ระดับการศึกษาของแม่บ้านเกษตรกร ปรากฏว่า แม่บ้านเกษตรกรจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด ร้อยละ 54.68 รองลงมาคือ ผู้ที่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 35.97 และผู้ที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพียงร้อยละ 9.35

การเป็นสมาชิกกลุ่มของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า แม่บ้านเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ทั้งหมด โดยเป็นสมาชิกกลุ่มในสังคม 1 กลุ่ม มากถึง ร้อยละ 97.84 และมีผู้เป็นสมาชิกกลุ่มในสังคม 2 กลุ่ม เพียงร้อยละ 2.16

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

(N= 139)

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)^{1/}		
21 - 30	1	0.72
31 - 40	43	30.94
41 - 50	51	36.69
51 - 60	34	24.46
61 - 70	9	6.47
71 - 80	1	0.72
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	76	54.68
ประถมศึกษาปีที่ 6	50	35.97
มัธยมศึกษาปีที่ 3	13	9.35
การเป็นสมาชิกกลุ่ม (กลุ่ม)		
1	136	97.84
2	3	2.16

^{1/} แม่บ้านเกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 30 ปี อายุมากที่สุด 71 ปี อายุเฉลี่ย 46.06 ปี

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3 – 4 คน/ครัวเรือน มากที่สุด ร้อยละ 57.55 รองลงมาคือ ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 – 6 คน/ครัวเรือน ร้อยละ 33.09 ส่วนผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 – 2 คน/ครัวเรือน มีจำนวนร้อยละ 5.76 ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 – 8 คน/ครัวเรือน มีเพียงร้อยละ 3.60 โดยแม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 2 คน/ครัวเรือน มากที่สุด 8 คน/ครัวเรือน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน/ครัวเรือน (ตารางที่ 2)

จำนวนแรงงานรวมทั้งหมด พบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนแรงงานรวมทั้งหมด 2 คน/ครัวเรือน มากที่สุด ร้อยละ 89.93 รองลงมาคือ ผู้ที่มีจำนวนแรงงานรวมทั้งหมด 3 คน/ครัวเรือน ร้อยละ 8.63 สำหรับผู้ที่มีจำนวนแรงงานรวมทั้งหมด 4 คน/ครัวเรือน มีเพียงร้อยละ 1.44 และพบว่าแม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนแรงงานรวมทั้งหมดน้อยที่สุด 2 คน/ครัวเรือน มากที่สุด 4 คน/ครัวเรือน เฉลี่ยมีจำนวนแรงงานรวม 2.12 คน/ครัวเรือน (ตารางที่ 2)

จำนวนแรงงานในครัวเรือน ปรากฏว่า แม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน/ครัวเรือน มากที่สุด ร้อยละ 90.65 รองลงมาคือ ผู้ที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1 คน/ครัวเรือน ร้อยละ 5.04 สำหรับผู้ที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 คน/ครัวเรือน มีจำนวนร้อยละ 2.88 ส่วนผู้ที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 4 คน/ครัวเรือน มีเพียงร้อยละ 1.44 และพบว่าแม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนน้อยที่สุด 1 คน/ครัวเรือน มากที่สุด 4 คน/ครัวเรือน จึงมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.01 คนต่อครัวเรือน (ตารางที่ 2)

จำนวนแรงงานที่จ้างเป็นประจำ พบว่า แม่บ้านเกษตรกรไม่มีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพารามากที่สุด ร้อยละ 94.24 รองลงมาเป็นผู้ที่จ้างแรงงานเป็นประจำ จำนวน 2 คน ร้อยละ 5.04 และผู้ที่จ้างแรงงานเป็นประจำ จำนวน 1 คน มีเพียงร้อยละ 0.72 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน
แรงงานรวมทั้งหมด จำนวนแรงงานในครัวเรือน และจำนวนแรงงานที่จ้างเป็นประจำ

(N= 139)

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)^{1/}		
1 - 2	8	5.76
3 - 4	80	57.55
5 - 6	46	33.09
7 - 8	5	3.60
จำนวนแรงงานรวมทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)^{2/}		
2	125	89.93
3	12	8.63
4	2	1.44
จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)^{3/}		
1	7	5.04
2	126	90.65
3	4	2.88
4	2	1.44
จำนวนแรงงานที่จ้างเป็นประจำ (คน/ครัวเรือน)		
ไม่จ้าง	131	94.24
จ้าง	8	5.76
1	1	0.72
2	7	5.04

ตารางที่ 2 (ต่อ)

- 1/ แม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 2 คน/ครัวเรือน มากที่สุด 8 คน/ครัวเรือน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน/ครัวเรือน
- 2/ แม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนแรงงานรวมทั้งหมดน้อยที่สุด 2 คน/ครัวเรือน มากที่สุด 4 คน/ครัวเรือน เฉลี่ยมีจำนวนแรงงานรวม 2.12 คน/ครัวเรือน
- 3/ แม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนน้อยที่สุด 1 คน/ครัวเรือน มากที่สุด 4 คน/ครัวเรือน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.01 คนต่อครัวเรือน

การใช้เวลาในการทำอาหารของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำอาหาร 8 – 14 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด ร้อยละ 44.60 รองลงมาเป็นผู้ที่ใช้เวลาในการทำอาหาร 1 – 7 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 38.85 ส่วนผู้ที่ใช้เวลาในการทำอาหาร 15 – 21 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีจำนวนร้อยละ 16.55 และพบว่าแม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำอาหารน้อยที่สุด 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 21 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำอาหารเฉลี่ย 12.5 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ตารางที่ 3)

การใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้า ผลการศึกษาปรากฏว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้า 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด ร้อยละ 51.08 รองลงมาคือ ผู้ที่ใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้า 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 48.20 สำหรับผู้ที่ใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้า 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีเพียงร้อยละ 0.72 และแม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้าน้อยที่สุด 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้าเฉลี่ย 2.47 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ตารางที่ 3)

การใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้าน ปรากฏว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้าน 4 – 6 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด ร้อยละ 37.41 รองลงมาเป็นผู้ที่ใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้าน 7 – 9 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 35.25 ส่วนผู้ที่ใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้าน 1 – 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีจำนวนร้อยละ 27.34 และพบว่าแม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้านน้อยที่สุด 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 7 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้านเฉลี่ย 4.78 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ตารางที่ 3)

การใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชรา ผลการศึกษาพบว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชรา 8 – 14 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด ร้อยละ 49.64 รองลงมาคือ ผู้ที่ใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชรา 1 – 7 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 39.57 สำหรับผู้ที่ใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชรา 15 – 21 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีจำนวนร้อยละ 10.79 และพบว่าแม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชรา น้อยที่สุด 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 21 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชราเฉลี่ย 11.75 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ตารางที่ 3)

การใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม จากผลการศึกษาพบว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม 31 – 40 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด ร้อยละ 38.85 รองลงมาเป็นผู้ที่ใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม 11 – 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีจำนวนร้อยละ 25.90 ส่วนผู้ที่ใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม 21 – 30 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีจำนวนร้อยละ 19.42 ผู้ที่ใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม 51 – 60 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีจำนวนร้อยละ 10.07 สำหรับผู้ที่ใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม 41 – 50 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีเพียงร้อยละ 5.76 แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม น้อยที่สุด 13 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 52 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำงานบ้านรวมเฉลี่ย 31.05 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามการใช้เวลาในการทำอาหาร การใช้เวลาในการซักผ้า การใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้าน การใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชรา และการใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม

(N= 139)

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การใช้เวลาในการทำอาหาร (ชั่วโมง/สัปดาห์)^{1/}		
1 - 7	54	38.85
8 - 14	62	44.60
15 - 21	23	16.55
การใช้เวลาในการซักผ้า (ชั่วโมง/สัปดาห์)^{2/}		
1	1	0.72
2	71	51.08
3	67	48.20
การใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาด(ชั่วโมง/สัปดาห์)^{3/}		
1 - 3	38	27.34
4 - 6	52	37.41
7 - 9	49	35.25
การใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชรา(ชั่วโมง/สัปดาห์)^{4/}		
1 - 7	55	39.57
8 - 14	69	49.64
15 - 21	15	10.79

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(N = 139)

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม(ชั่วโมงต่อสัปดาห์) ^{5/}		
11 - 20	36	25.90
21 - 30	27	19.42
31 - 40	54	38.85
41 - 50	8	5.76
51 -60	14	10.07

^{1/} แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำอาหารน้อยที่สุด 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 21 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำอาหารเฉลี่ย 12.5 ชั่วโมง/สัปดาห์

^{2/} แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้า น้อยที่สุด 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้าเฉลี่ย 2.47 ชั่วโมง/สัปดาห์

^{3/} แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้าน น้อยที่สุด 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 7 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้านเฉลี่ย 4.78 ชั่วโมง/สัปดาห์

^{4/} แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชรา น้อยที่สุด 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 21 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชราเฉลี่ย 11.75 ชั่วโมง/สัปดาห์

^{5/} แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำงานบ้านรวม น้อยที่สุด 13 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 52 ชั่วโมง/สัปดาห์ แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำงานบ้านรวมเฉลี่ย 31.05 ชั่วโมง/สัปดาห์

สำหรับพื้นที่ในการทำสวนยางพาราทั้งหมด ปรากฏว่า แม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมด 6 – 10 ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 50.36 รองลงมาเป็นผู้ที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมด 1 – 5 ไร่ ร้อยละ 20.86 ส่วนผู้ที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมด 11 – 15 ไร่ มีจำนวนร้อยละ 12.95 ผู้ที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมด 16 – 20 ไร่ มีจำนวนร้อยละ 11.51 ผู้ที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมด 26 – 30 ไร่ มีจำนวนร้อยละ 2.88 สำหรับผู้ที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมด 21 – 25 ไร่ มีเพียงร้อยละ 1.44 และพบว่าแม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดน้อยที่สุด 2 ไร่ มากที่สุด 30 ไร่ แม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดเฉลี่ย 9.74 ไร่ (ตารางที่ 4)

ส่วนพื้นที่ทั้งหมดที่กรีดยางพารา พบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ทั้งหมดที่กรีดยางพารา 6 – 10 ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 51.80 รองลงมาคือ ผู้ที่มีพื้นที่ทั้งหมด 1 – 5 ไร่ ร้อยละ 26.62 สำหรับผู้ที่มีพื้นที่ทั้งหมด 11 – 15 ไร่ มีจำนวนร้อยละ 15.83 ส่วนผู้ที่มีพื้นที่ทั้งหมด 16 – 20 ไร่ มีเพียงร้อยละ 5.76 และพบว่าแม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ทั้งหมดที่กรีดยางพาราน้อยที่สุด 2 ไร่ มากที่สุด 20 ไร่ จึงมีพื้นที่ที่กรีดยางพาราทั้งหมดเฉลี่ย 8.35 ไร่ (ตารางที่ 4)

ประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 10 – 12 ปี มากที่สุด ร้อยละ 81.29 รองลงมาเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ 19 – 21 ปี มีจำนวนร้อยละ 7.19 สำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ 7 - 9 ปี มีร้อยละ 5.04 เท่ากับผู้ที่มีประสบการณ์ 13 – 15 ปี ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 16 – 18 ปี มีเพียงร้อยละ 1.44 และพบว่าแม่บ้านเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราน้อยที่สุด 7 ปี มากที่สุด 19 ปี แม่บ้านเกษตรกรมีประสบการณ์เฉลี่ย 12.09 ปี (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามจำนวนพื้นที่ทั้งหมดในการทำสวนยางพารา พื้นที่ทั้งหมดที่กรีดยางพารา และประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา

(N = 139)

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ทั้งหมดในการทำสวนยางพารา (ไร่)^{1/}		
1 - 5	29	20.86
6 - 10	70	50.36
11 - 15	18	12.95
16 - 20	16	11.51
21 - 25	2	1.44
26 - 30	4	2.88
พื้นที่ทั้งหมดที่กรีดยางพารา (ไร่)^{2/}		
1 - 5	37	26.62
6 - 10	72	51.80
11 - 15	22	15.83
16 - 20	8	5.76
ประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา (ปี)^{3/}		
7 - 9	7	5.04
10 - 12	113	81.29
13 - 15	7	5.04
16 - 18	2	1.44
19 - 21	10	7.19

^{1/} แม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ในการทำสวนยางพาราทั้งหมดน้อยที่สุด 2 ไร่ มากที่สุด 30 ไร่ เฉลี่ย 9.74 ไร่

^{2/} แม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ทั้งหมดที่กรีดยางพาราน้อยที่สุด 2 ไร่ มากที่สุด 20 ไร่ เฉลี่ย 8.35 ไร่

^{3/} แม่บ้านเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราน้อยที่สุด 7 ปี มากที่สุด 19 ปี เฉลี่ย 12.09 ปี

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 25 ข้อพบว่าแม่บ้านเกษตรกรมีความรู้ดังรายละเอียดในตารางที่ 5 ดังต่อไปนี้

แม่บ้านเกษตรกร มีความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา 76 – 100 คะแนน มากถึง ร้อยละ 94.96 และผู้ที่ได้คะแนนความรู้ 51 – 75 คะแนน ร้อยละ 5.04 ซึ่งพบว่าแม่บ้านเกษตรกร ได้คะแนนความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราน้อยที่สุด 60 คะแนน มากที่สุด 100 คะแนน แม่บ้านเกษตรกร จึงมีความรู้เฉลี่ย 93.12 คะแนน

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามคะแนนความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา^{1/}

(N = 139)

ความรู้เกี่ยวกับยางพารา (คะแนน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 - 25	-	-
26 - 50	-	-
51 - 75	7	5.04
76 - 100	132	94.96

^{1/} แม่บ้านเกษตรกร ได้คะแนนความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราน้อยที่สุด 60 คะแนน มากที่สุด 100 คะแนน แม่บ้านเกษตรกรจึงมีความรู้เฉลี่ย 93.12 คะแนน

สำหรับความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีความรู้ว่าไม่ควรเก็บน้ำยางพาราหลังเวลา 13.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 100.00 รองลงมาเป็นผู้ที่มีความรู้ว่ายางพาราผลัดใบปีละ 1 ครั้ง และควรหลีกเลี่ยงการกรีดยางพาราในขณะที่ยางพาราเริ่มผลัดใบ ร้อยละ 99.28 ส่วนผู้ที่มีความรู้ว่าพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราไม่ควรมีน้ำขังตลอดทั้งปี มีจำนวนร้อยละ 98.56 ผู้ที่มีความรู้ว่าขนาดหลุมปลูกที่เหมาะสมต้องมีขนาด $50 \times 50 \times 50$ เซนติเมตร รวมทั้งก่อนปลูกควรตัดกิ่งก้นสูงขึ้นมาประมาณ 1 นิ้วทั้ง การปลูกควรปลูกยางพาราในเดือนพฤษภาคม – กันยายน การปลูกพืชแซมไม่ทำให้ต้นยางพาราแคระแกร็น และก่อนเข้าฤดูแล้งควรใช้สีน้ำมันทาบริเวณโคนต้นเพื่อป้องกันการไหม้จากแสงแดด มีจำนวนร้อยละ 97.84 สำหรับผู้ที่มีความรู้ว่าต้นยางพาราออกดอกปีละ 2 ครั้ง และการใส่ปุ๋ยแบบหว่านนิยมใช้กับพื้นที่ราบ มีจำนวนร้อยละ 97.12 ผู้ที่มีความรู้ว่าการใส่ปุ๋ยแบบแถบนิยมใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 17 เดือนขึ้นไป และรอยไหม้ที่เกิดจากการไหม้แดดควรทาด้วยสีน้ำมันทันทีที่สำรวจพบ รวมทั้งโรคเส้นดำพบมากในฤดูฝน มีจำนวนร้อยละ 95.68 ส่วนผู้ที่มีความรู้ว่าต้นยางพาราเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีค่าความเป็นกรดต่างระหว่าง 4.0 – 5.5 และควรใส่ปุ๋ยสูตร 15 – 7 – 18 ปีละ 2 ครั้งในต้นยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว มีจำนวนร้อยละ 94.96 อีกทั้งพบว่าผู้ที่ไม่ควรโน้มกิ่งยางพาราลงมาเพื่อตัดแต่งกิ่ง มีจำนวนร้อยละ 94.24 ควรรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยฟอสเฟตหลุมละ 170 กรัม ร้อยละ 93.53 การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพาราควรไถพรวนอย่างน้อย 2 ครั้ง ร้อยละ 92.08 ส่วนผู้ที่ไม่รู้ว่าการใส่ปุ๋ยแบบแถบนิยมใช้ในพื้นที่ปลูกยางพาราแบบขั้นบันได มีจำนวนร้อยละ 87.05 หลังปลูกยางพาราเสร็จแล้ว 15 วัน ควรสำรวจต้นยางพาราเพื่อทำการปลูกซ่อมทันที ร้อยละ 85.61 ผู้ที่รู้ว่าควรปลูกซ่อมยางพาราให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 1 เดือนหลังปลูกเสร็จ มีจำนวนร้อยละ 84.17 และผู้ที่มีว่าพืชที่สมควรปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางพารา คือ พืชตระกูลถั่ว และถั่วอาหารสัตว์ มีร้อยละ 82.01 (ตารางที่ 6)

สำหรับความรู้ที่แม่บ้านเกษตรกรมีน้อยกว่าร้อยละ 80 คือ เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนปลูกว่าต้องวางในแนวตะวันออก - ตะวันตก ร้อยละ 76.98 และรู้ว่าต้นยางพาราเป็นไม้เนื้ออ่อน มีจำนวนร้อยละ 74.82 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา
(N = 139)

ความรู้ในการทำสวนยางพารา	ถูก		ผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ดันยางพาราเป็นไม้เนื้อแข็ง (ผิด)	104	74.82	35	25.18
2. ยางพาราผลัดใบปีละ 1 ครั้ง (ถูก)	138	99.28	1	0.72
3. ยางพาราออกดอกปีละ 1 ครั้ง (ผิด)	135	97.12	4	2.88
4. พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราควรมีน้ำขังตลอดปี (ผิด)	137	98.56	2	1.44
5. ดันยางพาราเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีความเป็นกรดต่างระหว่าง 7.0 - 9.0 (ผิด)	132	94.96	7	5.04
6. การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพาราควรไถพรวน 3 ครั้งขึ้นไป (ผิด)	128	92.09	11	7.91
7. ควรวางแผนปลูกตามแนวเหนือ - ใต้ (ผิด)	107	76.98	32	23.02
8. ขนาดหลุมปลูกที่เหมาะสมคือ 50 x 50x 50 เมตร (ผิด)	136	97.84	3	2.16
9. ก่อนปลูกควรตัดกิ่งตุงขึ้นมาประมาณ 1 นิ้วทิ้ง (ถูก)	136	97.84	3	2.16
10. ควรรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยไนโตรเจนหลุมละ 250 กรัม (ผิด)	130	93.53	9	6.47
11. ควรปลูกยางพาราในเดือนพฤษภาคม - กันยายน (ถูก)	136	97.84	3	2.16
12. หลังปลูกยางพาราเสร็จแล้ว 30 วันควรสำรวจต้นยางพาราเพื่อทำการปลูกซ่อม (ผิด)	119	85.61	20	14.39
13. ควรปลูกซ่อมยางพาราให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือนหลังปลูกเสร็จ (ผิด)	117	84.17	22	15.83

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(N = 139)

ความรู้ในการทำสวนยางพารา	ถูก		ผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
14. ควรโน้มกิ่งยางพาราลงมาเพื่อตัดแต่งกิ่ง (ผิด)	131	94.24	8	5.76
15. ควรใส่ปุ๋ยสูตร 20 - 10 - 12 ปีละ 2 ครั้งในยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว (ผิด)	132	94.96	7	5.04
16. การใส่ปุ๋ยแบบแถบ นิยมใช้ในพื้นที่ที่ปลูกยางพาราแบบขั้นบันได (ถูก)	121	87.05	18	12.95
17. การใส่ปุ๋ยแบบแถบ นิยมใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 17 เดือนขึ้นไป (ถูก)	133	95.68	6	4.32
18. การใส่ปุ๋ยแบบหว่าน นิยมใช้ในพื้นที่ราบ (ถูก)	135	97.12	4	2.88
19. การปลูกพืชแซมในสวนยางพารา ทำให้ต้นยางพาราแคระแกร็น (ผิด)	136	97.84	3	2.16
20. พืชที่นิยมปลูกเป็นพืชแซมคือ มันสำปะหลังและอ้อย (ผิด)	114	82.01	25	17.99
21. ก่อนเข้าฤดูแล้งควรใช้สีทาบ้านทาบริเวณโคนต้น เพื่อป้องกันการไหม้จากแสงแดด (ผิด)	136	97.84	3	2.16
22. รอยแผลที่เกิดจากการไหม้แดด ควรทาสีทาบ้านทันทีที่สำรวจพบ (ผิด)	133	95.68	6	4.32
23. ควรหลีกเลี่ยงการกรีดยางพาราในขณะที่ต้นยางพาราเริ่มผลัดใบ (ถูก)	138	99.28	1	0.72
24. ควรเก็บรวบรวมน้ำยางพาราหลังเวลา 13.00 น. (ผิด)	139	100.00	-	-
25. โรยเส้นดำพบมากในฤดูร้อน (ผิด)	133	95.68	6	4.32

ตอนที่ 3 การทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

สำหรับการทำกิจกรรมในสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกรมีรายละเอียดในตารางที่ 7 ดังต่อไปนี้

จากการที่แม่บ้านเกษตรกรเป็นผู้ปลูกยางพาราจึงได้มีกิจกรรมการทำสวนยางพาราของตนเอง ซึ่งกิจกรรมที่ปฏิบัติมีดังนี้คือ การตัดสินใจปลูกยางพารา การปลูกยางพารา การปลูกซ่อมยางพารา การกำจัดวัชพืช การปลูกพืชแซมในสวนยางพารา และการทำยางแผ่น มากที่สุด ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ทำกิจกรรมการเก็บน้ำยางพารา มีผู้ทำร้อยละ 99.28 ส่วนการเตรียมพื้นที่ปลูก มีผู้ทำร้อยละ 97.84 การเลือกพันธุ์ยางพารา ร้อยละ 92.81 การตัดแต่งกิ่งยางพารา ร้อยละ 84.17 และการดูแลรักษาต้นยางพาราหลังกรีต มีร้อยละ 80.58

ส่วนกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรทำน้อยกว่าร้อยละ 80 คือ การใส่ปุ๋ยยางพารา ร้อยละ 76.26 ทำแนวกันไฟ ร้อยละ 57.55 การคลุมดินบริเวณโคนต้นยางพาราหลังปลูกด้วยเศษฟางข้าว หรือเศษวัชพืช ร้อยละ 54.68

สำหรับกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรทำน้อยกว่าร้อยละ 50 คือ การซ่อมเครื่องมือที่ใช้ในการทำสวนยางพาราเมื่อเกิดการชำรุด ร้อยละ 48.92 การกรีดยางพารา ร้อยละ 46.04 การป้องกันโรคในสวนยางพารา ร้อยละ 43.17 การปลูกพืชคลุมดินในสวนยางพารา ร้อยละ 35.97 และการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพารา เพียงร้อยละ 6.47

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามการทำสวนยางพารา

(N = 139)

การทำสวนยางพารา	ทำ		ไม่ทำ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การตัดสินใจปลูกยางพารา	139	100.00	-	-
2. การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา	136	97.84	3	2.16
3. การเลือกพันธุ์ยางพารา	129	92.81	10	7.19
4. การปลูกยางพารา	139	100.00	-	-
5. การปลูกซ่อมยางพารา	139	100.00	-	-
6. การตัดแต่งกิ่งยางพารา	117	84.17	22	15.83
7. การกำจัดวัชพืช	139	100.00	-	-
8. การคลุมดินบริเวณ โคนต้นหลังการ ปลูกยางพารา	76	54.68	63	45.32
9. การใส่ปุ๋ยยางพารา	106	76.26	33	23.74
10. การปลูกพืชแซมในสวนยางพารา	139	100.00	-	-
11. การปลูกพืชคลุมดินในสวน ยางพารา	50	35.97	89	64.03
12. การทำแนวกันไฟ	80	57.55	59	42.45
13. การป้องกันโรคในสวนยางพารา	60	43.17	79	56.83
14. การกรีดยางพารา	64	46.04	75	53.96
15. การเก็บน้ำยางพารา	138	99.28	1	0.72
16. การทำยางแผ่น	139	100.00	-	-
17. การจ้างแรงงานในการทำสวน ยางพารา	9	6.47	130	93.53
18. การซ่อมเครื่องมือที่ใช้ในการทำ สวนยางพาราเมื่อเกิดการชำรุด	68	48.92	71	51.08
19. การดูแลต้นยางพาราหลังกรีดยาง	112	80.58	27	19.42

ผลการศึกษาแหล่งเงินทุน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้แหล่งเงินทุนของตนเองร่วมกับเงินกู้ นอกระบบมากที่สุด ร้อยละ 40.29 รองลงมาเป็นผู้ที่ใช้แหล่งเงินทุนของตนเองร่วมกับญาติพี่น้อง ร้อยละ 38.13 ส่วนผู้ที่ใช้แหล่งเงินทุนของตนเองอย่างเดียว มีจำนวนร้อยละ 12.95 และผู้ที่ใช้แหล่ง เงินทุนของตนเองร่วมกับเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีจำนวนร้อยละ 5.76 ส่วนผู้ที่ใช้แหล่งเงินทุนที่กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรอย่างเดียว มีเพียง ร้อยละ 2.88 (ตารางที่ 8)

สำหรับลักษณะพื้นที่ที่ใช้ปลูก ปรากฏว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้พื้นที่ที่เคยปลูกมันสำปะหลัง เพื่อการปลูกยางพารามากที่สุด ร้อยละ 67.63 รองลงมาคือ ผู้ที่ใช้พื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลัง เดิม ร้อยละ 22.30 ส่วนผู้ที่ใช้พื้นที่ปลูกอ้อยเดิม มีจำนวนร้อยละ 9.35 และผู้ที่ใช้พื้นที่ปลูกอ้อยเดิม และพื้นที่ว่างเปล่าเพื่อปลูกยางพารา มีเพียงร้อยละ 0.72 (ตารางที่ 8)

พันธุ์ยางพาราที่ใช้ปลูก จากการศึกษาพบว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้ยางพาราพันธุ์อาร์อาร์ไอ เอ็ม 600 ทั้งหมด (ตารางที่ 8)

ส่วนแหล่งพันธุ์ยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า ใช้พันธุ์ยางพาราจากกรมวิชาการ เกษตร มากถึง ร้อยละ 97.84 และเป็นผู้ใช้พันธุ์ยางพาราจากกระบี่พันธุ์ยาง เพียงร้อยละ 2.16 (ตารางที่ 8)

สำหรับเหตุผลที่แม่บ้านเกษตรกรเลือกใช้ยางพาราพันธุ์อาร์อาร์ไอเอ็ม 600 จากผล การศึกษาพบว่า แม่บ้านเกษตรกรเลือกใช้ยางพาราพันธุ์อาร์อาร์ไอเอ็ม 600 เพราะเหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ ราคาถูก ด้านทานโรคและให้ผลผลิตสูง มากที่สุด ร้อยละ 55.40 รองลงมาคือ เหมาะสม กับสภาพพื้นที่และราคาถูก ร้อยละ 38.85 ส่วนเหตุผลว่าเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มีจำนวนร้อยละ 5.04 และเหตุผลว่าเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และให้ผลผลิตสูง มีเพียงร้อยละ 0.72 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูก
ยางพารา การเลือกพื้นที่ปลูกยางพารา พันธุ์ยางพาราที่ใช้ปลูก แหล่งพันธุ์ยางพารา
และเหตุผลที่แม่บ้านเกษตรกรเลือกใช้ยางพาราพันธุ์อาร์อาร์ไอเอ็ม 600

(N = 139)

การทำสวนยางพารา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งเงินทุน		
ทุนตนเองอย่างเดียว	18	12.95
ธกส.อย่างเดียว	4	2.88
ทุนตนเองร่วมกับเงินกู้ในระบบ	56	40.29
ทุนตนเองร่วมกับญาติพี่น้อง	53	38.13
ทุนตนเองร่วมกับกู้ธกส.	8	5.76
การเลือกพื้นที่ปลูก		
พื้นที่ที่เคยปลูกอ้อย	13	9.35
พื้นที่ที่เคยปลูกมันสำปะหลัง	94	67.63
พื้นที่ปลูกอ้อยและปลูกมันสำปะหลังเดิม	31	22.30
พื้นที่ปลูกอ้อยเดิมและพื้นที่ว่างเปล่า	1	0.72
พันธุ์ยางพาราที่ปลูก		
อาร์อาร์ไอเอ็ม 600	139	100.00
แหล่งพันธุ์ยางพารา		
กรมวิชาการเกษตร	136	97.84
กระบี่พันธุ์ยาง	3	2.16
เหตุผลที่เลือกปลูกยางพาราพันธุ์อาร์อาร์ไอเอ็ม 600		
เหมาะสมกับพื้นที่	7	5.04
เหมาะสมกับพื้นที่และราคาถูก	54	38.85
เหมาะสมกับพื้นที่และให้ผลผลิตสูง	1	0.72
เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ราคาถูกต้านทานโรคและให้ผลผลิตสูง	77	55.40

จากผลการศึกษาการทำระยะแนวกันไฟของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า เป็นผู้ทำแนวกันไฟที่ระยะ 1 เมตร มากที่สุด ร้อยละ 79.86 รองลงมาคือ ผู้ที่ไม่ได้ทำแนวกันไฟ ร้อยละ 10.79 ส่วนผู้ที่ทำแนวกันไฟที่ระยะ 2 เมตร มีจำนวนร้อยละ 7.91 และผู้ที่ทำแนวกันไฟที่ระยะ 3 เมตร มีเพียงร้อยละ 1.44 (ตารางที่ 9)

สำหรับเวลาที่เริ่มกรีดยางของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า แม่บ้านเกษตรกรเริ่มกรีดยางพาราเวลา 02.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 84.17 รองลงมาคือ ผู้ที่เริ่มกรีดยางพาราเวลา 03.00 น. ร้อยละ 7.19 ส่วนผู้ที่เริ่มกรีดยางพาราเวลา 02.30 น. มีจำนวนร้อยละ 6.47 และผู้ที่เริ่มกรีดยางพาราเวลา 04.00 น. มีเพียงร้อยละ 2.16 (ตารางที่ 9)

จำนวนครั้งของการกรีดยางพาราต่อสัปดาห์ จากผลการศึกษาพบว่า แม่บ้านเกษตรกรกรีดยางพาราจำนวน 4 ครั้ง/สัปดาห์ มากถึง ร้อยละ 86.33 และผู้ที่กรีดยางพาราจำนวน 3 ครั้ง/สัปดาห์ มีเพียงร้อยละ 13.67 (ตารางที่ 9)

สำหรับเวลาที่เริ่มเก็บน้ำยางพารา พบว่า แม่บ้านเกษตรกรเริ่มเก็บน้ำยางพาราเวลา 08.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 59.71 รองลงมาเป็นผู้ที่เริ่มเก็บน้ำยางพาราเวลา 08.30 น. ร้อยละ 22.30 เริ่มเก็บน้ำยางพาราเวลา 07.00 น. ร้อยละ 16.55 และเริ่มเก็บน้ำยางพาราเวลา 07.30 น. มีเพียงร้อยละ 1.44 (ตารางที่ 9)

จำนวนครั้งของการเก็บน้ำยางพาราต่อสัปดาห์ จากผลการศึกษาพบว่า แม่บ้านเกษตรกรเก็บน้ำยางพารา 4 ครั้ง/สัปดาห์มากที่สุด ร้อยละ 86.3 และผู้ที่เก็บน้ำยางพารา 3 ครั้ง/สัปดาห์ มีเพียงร้อยละ 13.67 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามการทำระยะแนวกันไฟ เวลาที่เริ่มกรีดยางพารา จำนวนครั้งของการกรีดยางพาราต่อสัปดาห์ เวลาที่เริ่มเก็บน้ำยางพารา และจำนวนครั้งของการเก็บน้ำยางพาราต่อสัปดาห์

(N = 139)

การทำสวนยางพารา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การทำระยะแนวกันไฟ (เมตร)		
ไม่ทำ	15	10.79
ทำ	124	89.21
1	111	79.86
2	11	7.91
3	2	1.44
เวลาที่เริ่มกรีดยางพารา		
02.00 น.	117	84.17
02.30 น.	9	6.47
03.00 น.	10	7.19
04.00 น.	3	2.16
จำนวนครั้งของการกรีดยางพารา (ครั้ง/สัปดาห์)		
3	19	13.67
4	120	86.33
เวลาที่เริ่มเก็บน้ำยางพารา		
07.00 น.	23	16.55
07.30 น.	2	1.44
08.00 น.	83	59.71
08.30 น.	31	22.30

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(N= 139)

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนครั้งของการเก็บน้ำยางพารา (ครั้ง/สัปดาห์)		
3	19	13.67
4	120	86.33

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ของแม่บ้านเกษตรกร มีรายละเอียดในตารางที่ 10 ดังต่อไปนี้

แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ทั้งหมดร้อยละ 100.00 ทั้งหมด 11 กิจกรรมคือ ร่วมปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ ร่วมกิจกรรมการเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งสหกรณ์ ร่วมเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์ ร่วมเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์ ร่วมเข้ารับการฝึกอบรมการกรีดยางพารา ร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำสวนยางพารา ร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการกรีดยางพารา ร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำยางแผ่นคุณภาพดี ร่วมประเมินการประมูลราคาซื้อ – ขายยางแผ่น และร่วมถือหุ้นในสหกรณ์

ส่วนกิจกรรมของกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่แม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 92.81 ร่วมคือการเข้ารับการฝึกอบรมในการทำยางแผ่นคุณภาพดี และแม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 60.43 ได้ร่วมประเมินในการทำสวนยางพาราของสมาชิกกลุ่มสหกรณ์

กิจกรรมของกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ที่แม่บ้านเกษตรกรน้อยกว่าร้อยละ 60 มีส่วนร่วมคือ มีส่วนร่วมในการเสนอแหล่งเงินกู้ที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก ร้อยละ 59.71 มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม ร้อยละ 58.99 เท่ากับแม่บ้านเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมประมูลราคาซื้อ – ขายยางแผ่น ส่วนกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 58.27 มีส่วนร่วมคือ ร่วมพิจารณาจัดหาอุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราจำหน่ายแก่สมาชิกในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด และแม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 56.83 มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา

เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก นอกจากนั้นจากผลการศึกษายังพบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมกิจกรรมของกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ร้อยละ 47.48 คือ การเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม และแม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 44.60 มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของสหกรณ์ เท่ากับแม่บ้านเกษตรกรที่มีส่วนร่วมเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก อีกทั้งพบว่าแม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 42.45 มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในการประชุมประจำเดือน แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมในการซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก และร่วมวางแผนการตลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกร้อยละ 39.57 และ 38.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
สหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การศึกษาหาหรือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์	139	100.00	-	-
2. การเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งสหกรณ์	139	100.00	-	-
3. การก่อสร้างอาคารที่ทำการสหกรณ์	-	-	139	100.00
4. การกำหนดนโยบายของสหกรณ์	62	44.60	77	55.40
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์	58	41.73	81	58.27
6. การเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์	139	100.00	-	-
7. การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์	139	100.00	-	-
8. การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง	-	-	139	100.00
9. การเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม	66	47.48	73	52.52
10. การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม	82	58.99	57	41.01
11. การเสนอแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก	83	59.71	56	40.29
12. การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก	79	56.83	60	43.17

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
13. การเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรม การทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้ จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก	62	44.60	77	55.40
14. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำ สวนยางพารา	139	100.00	-	-
15. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ กรีดยางพารา	139	100.00	-	-
16. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำ ยางแผ่นคุณภาพดี	129	92.81	10	7.19
17. การแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิก ในการประชุมประจำเดือน	59	42.45	80	57.55
18. การร่วมวางแผนการตลาด เพื่อให้เกิด ประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก	53	38.13	86	61.87
19. การร่วมพิจารณาการจัดหาอุปกรณ์ใน การทำสวนยางพารามาจำหน่ายให้แก่ สมาชิกในราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาด	81	58.27	58	41.73
20. การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพารา ที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก	55	39.57	84	60.43
21. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการ ทำสวนยางพารา	139	100.00	-	-
22. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรม การกรีดยาง	139	100.00	-	-

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
23. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรม การทำยางแผ่นคุณภาพดี	139	100.00	-	-
24. การเข้าร่วมกิจกรรมประมุขราคาซื้อ - ขายยางแผ่น	82	58.99	57	41.01
25. การร่วมประเมินการประมุขราคาซื้อ - ขายยางแผ่น	139	100.00	-	-
26. การร่วมประเมินในการทำสวน ยางพาราของสมาชิกสหกรณ์	84	60.43	55	39.57
27. การร่วมถือหุ้นของสหกรณ์	139	100.00	-	-

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของแม่บ้านเกษตรกร

จากการศึกษาปัญหาในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร มีรายละเอียดในตารางที่ 11 ดังนี้คือ

ปัญหาการดูแลรักษาก่อนเปิดกรีด พบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีปัญหาการดูแลรักษาก่อนเปิดกรีด เกี่ยวกับการกำจัดวัชพืช มากที่สุด ร้อยละ 48.20 รองลงมาคือ มีปัญหาความแห้งแล้งของพื้นที่ ร้อยละ 30.22 และปัญหาการปลุกซ่อม ร้อยละ 21.58

สำหรับปัญหาการทำยางแผ่น พบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีปัญหาการขาดอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานในการทำยางแผ่น มากที่สุด ร้อยละ 51.08 รองลงมามีปัญหาการทำยางแผ่นไม่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 33.27 และมีปัญหากรดฟอร์มิกราคาแพงและหาซื้อยาก ร้อยละ 16.55

ส่วนปัญหาด้านเศรษฐกิจ พบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีปัญหาราคายางพาราคต่ำ มากที่สุด ร้อยละ 76.98 และแม่บ้านเกษตรกรมีปัญหาปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชราคาแพง ร้อยละ 23.02

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า แม่บ้านเกษตรกรเสนอให้รัฐบาลมีการประกันราคายางพารา ร้อยละ 86.33 และให้รัฐบาลควบคุมราคาปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชให้มีราคาถูกลง ร้อยละ 13.67

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของแม่บ้านเกษตรกรจำแนกตามปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำสวนยางพารา

(N = 139)		
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัญหา		
การดูแลรักษาก่อนเปิดกรีด		
การกำจัดวัชพืช	67	48.20
ความแห้งแล้ง (น้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการของต้นยางอ่อน)	42	30.22
การปลุกซ่อม	30	21.58
การทำยางแผ่น		
ขาดอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน	71	51.08
ยางแผ่นไม่ได้มาตรฐาน	45	32.37
กรดฟอร์มิกราคาแพงและหาซื้อยาก	23	16.55
ด้านเศรษฐกิจ		
ราคายางพารตกต่ำ	107	76.98
ปุ๋ยและยาปราบศัตรูราคาแพง	32	23.02
ข้อเสนอแนะ		
ประกันราคายางพารา	120	86.33
ควบคุมราคาปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช	19	13.67

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรอายุน้อย 75 คน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการกำหนดนโยบายของสหกรณ์ 42 คน และไม่ร่วมกิจกรรม 33 คน ส่วนแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมาก 64 คน มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว 20 คน และไม่ร่วมกิจกรรม 44 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 8.561$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิกของแม่บ้านเกษตรกร ก็พบว่ามีความแตกต่างเช่นเดียวกับกิจกรรมการกำหนดนโยบายของสหกรณ์

สำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุมของแม่บ้านเกษตรกร ปรากฏว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในกิจกรรม 44 คน และไม่ร่วมกิจกรรม 31 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมากมีส่วนร่วมในกิจกรรม 22 คน และไม่ร่วมกิจกรรม 42 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 8.172$)

ส่วนการมีส่วนร่วมในการวางแผนการตลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วม 36 คน และไม่ร่วม 39 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมากร่วมกิจกรรม 17 คน และไม่ร่วม 47 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 6.727$)

การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในการประชุมประจำเดือนของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในกิจกรรม 39 คน และไม่ร่วมกิจกรรม 36 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมาก มีส่วนร่วม 20 คน และไม่มีส่วนร่วม 44 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 6.086$)

สำหรับการมีส่วนร่วมในการซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่อายุน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรม 36 คน ไม่มีส่วนร่วม 39 คน

แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมากมีส่วนร่วมในกิจกรรม 19 คน ไม่มีส่วนร่วม 45 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 4.843$)

นอกจากนี้ยังได้พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการเสนอแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิกแตกต่างกัน คือ แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรม 51 คน และไม่ร่วมกิจกรรม 24 คน ส่วนแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมาก มีส่วนร่วม 32 คน และไม่ร่วม 32 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 4.651$)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราแตกต่างกัน 7 ประเด็น แสดงว่าสมมติฐานนี้เป็นที่ยอมรับ 7 ประเด็น

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
1. การปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-	-	-
2. การเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งสหกรณ์						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-	-	-
3. การก่อสร้างอาคารที่ทำการสหกรณ์						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	-	-	75	53.96	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	-	-	64	46.04	-	-
4. การกำหนดนโยบายของสหกรณ์						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	42	30.22	33	23.74	8.561	0.000
อายุมาก ($n_2 = 64$)	20	14.39	44	31.65		
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	31	22.30	44	31.65	0.010	0.919
อายุมาก ($n_2 = 64$)	27	19.42	37	26.62		
6. การเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-	-	-
7. การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-	-	-

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
8. การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	-	-	75	53.96	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	-	-	64	46.04		
9. การเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	44	31.65	31	22.30	8.172	0.004
อายุมาก ($n_2 = 64$)	22	15.83	42	30.22		
10. การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	47	33.81	28	20.14	0.909	0.340
อายุมาก ($n_2 = 64$)	35	25.18	29	20.86		
11. การเสนอแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	51	36.69	24	17.27	4.651	0.031
อายุมาก ($n_2 = 64$)	32	23.02	32	23.02		
12. การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	43	30.94	32	23.02	0.017	0.898
อายุมาก ($n_2 = 64$)	36	25.90	28	20.14		
13. การเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	42	30.22	33	23.74	8.561	0.000
อายุมาก ($n_2 = 64$)	20	14.39	44	31.65		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
14. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-	-	-
15. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการกรีดยางพารา						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-	-	-
16. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำยางแผ่นคุณภาพดี						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	67	48.20	8	5.76	2.942	0.086
อายุมาก ($n_2 = 64$)	62	44.60	2	1.44		
17. การแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในการประชุมประจำเดือน						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	39	28.06	36	25.90	6.086	0.014
อายุมาก ($n_2 = 64$)	20	14.39	44	31.65		
18. การร่วมวางแผนการตลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	36	25.90	39	28.06	6.727	0.009
อายุมาก ($n_2 = 64$)	17	12.23	47	33.81		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
19. การร่วมพิจารณาการจัดหาอุปกรณ์						
การทำสวนยางพารามาจำหน่ายให้แก่						
สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	40	28.78	35	25.18	1.635	0.201
อายุมาก ($n_2 = 64$)	41	29.50	23	16.55		
20. การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพารา						
ที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	36	25.90	39	28.06	4.843	0.028
อายุมาก ($n_2 = 64$)	19	13.67	45	32.37		
21. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการ						
ทำสวนยางพารา						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-		
22. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรม						
การกรีดยาง						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-		
23. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรม						
การทำยางแผ่นคุณภาพดี						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(N= 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	P
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
24. การเข้าร่วมกิจกรรมประมูลราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	40	28.78	35	25.18	2.157	0.142
อายุมาก ($n_2 = 64$)	42	30.22	22	15.83		
25. การร่วมประเมินการประมูลราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-	-	-
26. การร่วมประเมินในการทำสวน						
ยางพาราของสมาชิกสหกรณ์						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	42	30.22	33	23.74	1.338	0.247
อายุมาก ($n_2 = 64$)	42	30.22	22	15.83		
27. การร่วมถือหุ้นของสหกรณ์						
อายุน้อย ($n_1 = 75$)	75	53.96	-	-	-	-
อายุมาก ($n_2 = 64$)	64	46.04	-	-	-	-

สมมติฐานที่ 2 แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรระดับการศึกษามาก 63 คน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการกำหนดนโยบายของสหกรณ์ 40 คน ไม่มีส่วนร่วม 23 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาน้อย 76 คน มีส่วนร่วมในกิจกรรม 22 คน ไม่รวมกิจกรรม 54 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 16.636$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิกของแม่บ้านเกษตรกร ก็พบว่ามีความแตกต่างเช่นเดียวกับกิจกรรมการกำหนดนโยบายของสหกรณ์

สำหรับการมีส่วนร่วมในการซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่ระดับการศึกษามาก มีส่วนร่วมในกิจกรรม 36 คน ไม่มีส่วนร่วม 27 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาน้อยมีส่วนร่วมในกิจกรรม 19 คน ไม่มีส่วนร่วม 57 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 14.883$)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราแตกต่างกัน 3 ประเด็น แสดงว่าสมมติฐานนี้เป็นที่ยอมรับ 3 ประเด็น

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	ร่วม		ไม่ร่วม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
1. การปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-	-	-
2. การเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งสหกรณ์						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-	-	-
3. การก่อสร้างอาคารที่ทำการสหกรณ์						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	-	-	76	54.68	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	-	-	63	45.32	-	-
4. การกำหนดนโยบายของสหกรณ์						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	22	15.83	22	15.83	16.636	0.000
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	40	28.78	40	28.78		
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	34	24.46	34	24.46	0.625	0.429
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	24	17.27	24	17.27		
6. การเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-	-	-
7. การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์						
		0				
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-	-	-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
8. การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	-	-	76	54.68	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	-	-	63	45.32		
9. การเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	32	23.02	44	31.65	1.944	0.163
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	34	24.46	29	20.86		
10. การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	45	32.37	31	22.30	0.003	0.954
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	37	26.62	26	18.71		
11. การเสนอแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	43	30.94	33	23.74	0.684	0.408
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	40	28.78	23	16.55		
12. การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	40	28.78	36	25.90	1.207	0.272
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	39	28.06	24	17.27		
13. การเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	22	15.83	54	38.85	16.636	0.000
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	40	28.78	23	16.55		

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
14. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-	-	-
15. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการกรีดยางพารา						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-	-	-
16. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำยางแผ่นคุณภาพดี						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	73	52.52	3	2.16	2.648	0.104
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	56	40.29	7	5.04		
17. การแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในการประชุมประจำเดือน						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	28	20.14	48	34.53	2.156	0.142
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	31	22.30	32	23.02		
18. การร่วมวางแผนการตลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	26	18.71	50	35.97	1.092	0.296
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	27	19.42	36	25.90		

ตารางที่ 13 (ต่อ)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	(คน)	ละ	(คน)	ละ		
19. การร่วมพิจารณาการจัดหาอุปกรณ์ในการทำสวนยางพารา						
การทำสวนยางพาราจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	47	33.81	29	20.86	0.878	0.349
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	34	24.46	29	20.86		
20. การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	19	13.67	57	41.01	14.883	0.000
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	36	25.90	27	19.42		
21. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำสวนยางพารา						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-		
22. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการกรีดยาง						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-		
23. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำยางแผ่นคุณภาพดี						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-		

(N = 139)

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
24. การเข้าร่วมกิจกรรมประมุขราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	46	33.09	30	21.58	0.163	0.686
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	36	25.90	27	19.42		
25. การร่วมประเมินการประมุขราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-	-	-
26. การร่วมประเมินในการทำสวน						
ยางพาราของสมาชิกสหกรณ์						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	48	34.53	28	20.14	0.521	0.470
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	36	25.90	27	19.42		
27. การร่วมถือหุ้นของสหกรณ์						
การศึกษาน้อย ($n_1 = 76$)	76	54.68	-	-	-	-
การศึกษามาก ($n_2 = 63$)	63	45.32	-	-	-	-

สมมติฐานที่ 3 แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก 76 คน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการกำหนดนโยบายของสหกรณ์ 40 คน ไม่มีส่วนร่วม 36 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาน้อย 63 คน มีส่วนร่วมในกิจกรรม 22 คน ไม่รวมกิจกรรม 41 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 4.373$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิกของแม่บ้านเกษตรกร ก็พบว่ามีความแตกต่างเช่นเดียวกับกิจกรรมการกำหนดนโยบายของสหกรณ์

สำหรับการมีส่วนร่วมในการวางแผนการตลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันแก่สมาชิกพบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมากมีส่วนร่วมในกิจกรรม 36 คน ไม่มีส่วนร่วม 40 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย ร่วมกิจกรรม 17 คน ไม่รวม 46 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 6.067$)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราแตกต่างกัน 3 ประเด็น แสดงว่าสมมติฐานนี้เป็นที่ยอมรับ 3 ประเด็น

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมแตกต่างกัน

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	(คน)	ละ	(คน)	ละ		
1. การปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
2. การเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งสหกรณ์						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
3. การก่อสร้างอาคารที่ทำการสหกรณ์						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	-	-	63	45.32	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	-	-	76	54.68	-	-
4. การกำหนดนโยบายของสหกรณ์						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	22	15.83	41	29.50	4.373	0.037
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	40	28.78	36	25.90		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	ร่วม		ไม่ร่วม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	26	18.71	37	26.62	0.010	0.921
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	32	23.02	44	31.65		
6. การเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
7. การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
8. การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	-	-	63	45.32	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	-	-	76	54.68	-	-

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
9. การเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	26	18.71	37	26.62	1.783	0.182
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	40	28.78	36	25.90		
10. การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	36	25.90	27	19.42	0.163	0.686
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	46	33.09	30	21.58		
11. การเสนอแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	32	23.02	31	22.30	3.810	0.051
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	51	36.69	25	17.99		
12. การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	33	23.74	30	21.58	0.932	0.334
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	46	33.09	30	21.58		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
13. การเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรม						
การทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้						
จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	22	15.83	41	29.50	4.373	0.037
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	40	28.78	36	25.90		
14. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำ						
สวนยางพารา						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
15. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ						
กรีดยางพารา						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
16. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำ						
ยางแผ่นคุณภาพดี						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	60	43.17	3	2.16	1.021	0.312
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	69	49.64	7	5.04		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
17. การแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิก						
ในการประชุมประจำเดือน						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	26	18.71	37	26.62	0.065	0.798
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	33	23.74	43	30.94		
18. การร่วมวางแผนการตลาด เพื่อให้เกิด						
ประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	17	12.23	46	33.09	6.067	0.014
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	36	25.90	40	28.78		
19. การร่วมพิจารณาการจัดหาอุปกรณ์ใน						
การทำสวนยางพารามาจำหน่ายให้แก่						
สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	39	28.06	24	17.27	0.625	0.429
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	42	30.22	34	24.46		
20. การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพารา						
ที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	23	16.55	40	28.78	0.451	0.502
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	32	23.02	44	31.65		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

กิจกรรมกลุ่ม					χ^2	p
	รวม		ไม่รวม			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
(N = 139)						
21. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำสวนยางพารา						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
22. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรมการกรีดยาง						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
23. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรมการทำยางแผ่นคุณภาพดี						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
24. การเข้าร่วมกิจกรรมประมูลราคาซื้อ - ขายยางแผ่น						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	39	28.06	24	17.27	0.404	0.525
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	43	30.94	33	23.74		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
25. การร่วมประเมินการประมูลราคาซื้อ - ขยายยางแผ่น						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-
26. การร่วมประเมินในการทำสวน ยางพาราของสมาชิกสหกรณ์						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	42	30.22	21	15.11	1.873	0.171
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	42	30.22	34	24.46		
27. การร่วมถือหุ้นของสหกรณ์						
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย (n ₁ = 63)	63	45.32	-	-	-	-
จำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก (n ₂ = 76)	76	54.68	-	-	-	-

สมมติฐานที่ 4 แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานรวมแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานรวมน้อย 125 คน และแม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานรวมมาก 14 คน มีประเด็นการร่วมในกิจกรรมกลุ่มผู้ปลูกยางพาราฯ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานรวมแตกต่างกัน

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	ร่วม		ไม่ร่วม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
1. การปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-	-	-
2. การเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งสหกรณ์						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-	-	-
3. การก่อสร้างอาคารที่ทำการสหกรณ์						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	-	-	125	89.93	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	-	-	14	10.07	-	-
4. การกำหนดนโยบายของสหกรณ์						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	56	40.29	69	49.64	0.019	0.890
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	6	4.32	8	5.76		
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	51	36.69	74	53.24	0.438	0.508
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	7	5.04	7	5.04		
6. การเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-	-	-
7. การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-	-	-

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
8. การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	-	-	125	89.93	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	-	-	14	10.07		
9. การเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	58	41.73	67	48.20	0.583	0.445
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	8	5.76	6	4.32		
10. การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	74	53.24	51	36.69	0.022	0.882
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	8	5.76	6	4.32		
11. การเสนอแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	75	53.96	50	35.97	0.043	0.836
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	8	5.76	6	4.32		
12. การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	72	51.80	53	38.13	0.296	0.586
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	7	5.04	7	5.04		
13. การเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	56	40.29	69	49.64	0.019	0.890
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	6	4.32	8	5.76		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
14. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-	-	-
15. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการกรีดยางพารา						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-	-	-
16. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำยางแผ่นคุณภาพดี						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	116	83.45	9	6.47	0.000	0.994
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	13	9.35	1	0.72		
17. การแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในการประชุมประจำเดือน						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	53	38.13	72	51.80	0.001	0.974
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	6	4.32	8	5.76		
18. การร่วมวางแผนการตลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	50	35.97	75	53.96	1.841	0.175
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	3	2.16	11	7.91		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
19. การร่วมพิจารณาการจัดหาอุปกรณ์ในการทำสวนยางพารามาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	70	50.36	55	39.57	2.638	0.104
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	11	7.91	3	2.16		
20. การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	50	35.97	75	53.96	0.097	0.756
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	5	3.60	9	6.47		
21. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำสวนยางพารา						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-		
22. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการกรีดยาง						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-		
23. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำยางแผ่นคุณภาพดี						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
24. การเข้าร่วมกิจกรรมประมุขราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	73	52.52	52	37.41	0.180	0.671
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	9	6.47	5	3.60		
25. การร่วมประเมินการประมุขราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-	-	-
26. การร่วมประเมินในการทำสวน						
ยางพาราของสมาชิกสหกรณ์						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	76	54.68	49	35.25	0.070	0.791
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	8	5.76	6	4.32		
27. การร่วมถือหุ้นของสหกรณ์						
จำนวนแรงงานรวมน้อย ($n_1 = 125$)	125	89.93	-	-	-	-
จำนวนแรงงานรวมมาก ($n_2 = 14$)	14	10.07	-	-	-	-

สมมติฐานที่ 5 แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดมาก 70 คน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการกำหนดนโยบายของสหกรณ์ 38 คน ไม่มีส่วนร่วม 32 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดน้อย 69 คน มีส่วนร่วมในกิจกรรม 24 คน ไม่ร่วมกิจกรรม 45 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 5.349$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิกของแม่บ้านเกษตรกร ก็พบว่ามีความแตกต่างเช่นเดียวกับกิจกรรมการกำหนดนโยบายของสหกรณ์

สำหรับการมีส่วนร่วมในการซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพารา ที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงที่ตลาด พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดมากมีส่วนร่วม 34 คน ไม่ร่วม 36 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดน้อยร่วมกิจกรรม 21 คน ไม่ร่วม 48 คน ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 4.780$)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราแตกต่างกัน 3 ประเด็น แสดงว่าสมมติฐานนี้เป็นที่ยอมรับ 3 ประเด็น

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดแตกต่างกัน

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
1. การปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย (n ₁ = 69)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก (n ₂ = 70)	70	50.36	-	-	-	-
2. การเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งสหกรณ์						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย (n ₁ = 69)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก (n ₂ = 70)	70	50.36	-	-	-	-
3. การก่อสร้างอาคารที่ทำการสหกรณ์						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย (n ₁ = 69)	-	-	69	49.64	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก (n ₂ = 70)	-	-	70	50.36	-	-
4. การกำหนดนโยบายของสหกรณ์						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย (n ₁ = 69)	24	17.27	45	32.37	5.349	0.021
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก (n ₂ = 70)	38	27.34	32	23.02		
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย (n ₁ = 69)	27	19.42	42	30.22	0.380	0.538
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก (n ₂ = 70)	31	22.30	39	28.06		

ตารางที่ 16 (ต่อ)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	(คน)	ละ	(คน)	ละ		
6. การเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	70	50.36	-	-	-	-
7. การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	70	50.36	-	-	-	-
8. การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	-	-	69	49.64	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	-	-	70	50.36	-	-
9. การเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	30	21.58	39	28.06	0.881	0.348
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	36	25.90	34	24.46		

(N = 139)

ตารางที่ 16 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
10. การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้าน						
การตลาดแก่ที่ประชุม						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย (n ₁ = 69)	38	27.34	31	22.30	0.870	0.351
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก (n ₂ = 70)	44	31.65	26	18.71		
11. การเสนอแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่						
สมาชิก						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย (n ₁ = 69)	43	30.94	26	18.71	0.387	0.534
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก (n ₂ = 70)	40	28.78	30	21.58		
12. การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา						
เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย (n ₁ = 69)	39	28.06	30	21.58	0.005	0.941
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก (n ₂ = 70)	40	28.78	30	21.58		
13. การเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรม						
การทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้						
จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย (n ₁ = 69)	24	17.27	45	32.37	5.349	0.021
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก (n ₂ = 70)	38	27.34	32	23.02		

ตารางที่ 16 (ต่อ)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	(คน)	ละ	(คน)	ละ		
14. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา						
สวนยางพารา						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย ($n_1 = 69$)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก ($n_2 = 70$)	70	50.36	-	-	-	-
15. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการกรีดยางพารา						
กรีดยางพารา						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย ($n_1 = 69$)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก ($n_2 = 70$)	70	50.36	-	-	-	-
16. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำยางแผ่นคุณภาพดี						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย ($n_1 = 69$)	67	48.20	2	1.44	3.787	0.052
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก ($n_2 = 70$)	62	44.60	8	5.76		
17. การแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในการประชุมประจำเดือน						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย ($n_1 = 69$)	30	21.58	39	28.06	0.060	0.807
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก ($n_2 = 70$)	29	20.86	29	20.86		

ตารางที่ 16 (ต่อ)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	(คน)	ละ	(คน)	ละ		
18. การร่วมวางแผนการตลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	31	22.30	38	27.34	2.684	0.101
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	22	15.83	48	34.53		
19. การร่วมพิจารณาการจัดหาอุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาด						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	39	28.06	30	21.58	0.173	0.678
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	42	30.22	28	20.14		
20. การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	21	15.11	48	34.53	4.780	0.029
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	34	24.46	36	25.90		
21. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำสวนยางพารา						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	70	50.36	-	-		

ตารางที่ 16 (ต่อ)

กิจกรรมกลุ่ม					χ^2	p
	รวม		ไม่รวม			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
22. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรม						
การกรีดยาง						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	70	50.36	-	-	-	-
23. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรม						
การทำยางแผ่นคุณภาพดี						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	70	50.36	-	-	-	-
24. การเข้าร่วมกิจกรรมประมุลราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	39	28.06	30	21.58	0.346	0.556
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	43	30.94	27	19.42		
25. การร่วมประเมินการประมุลราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา น้อย ($n_1 = 69$)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารา มาก ($n_2 = 70$)	70	50.36	-	-	-	-

ตารางที่ 16 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
26. การร่วมประเมินในการทำสวน						
ยางพาราของสมาชิกสหกรณ์						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย ($n_1 = 69$)	37	26.62	32	23.02	2.656	0.103
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก ($n_2 = 70$)	47	33.81	23	16.55		
27. การร่วมถือหุ้นของสหกรณ์						
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพาราน้อย ($n_1 = 69$)	69	49.64	-	-	-	-
พื้นที่ทั้งหมดที่ทำสวนยางพารามาก ($n_2 = 70$)	70	50.36	-	-		

สมมติฐานที่ 6 แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มน้อย 136 คน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม 82 คน ไม่มีส่วนร่วม 54 คน แต่แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มมาก 3 คน ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 4.411$)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราแตกต่างกัน 1 ประเด็น แสดงว่าสมมติฐานนี้เป็นที่ยอมรับ 1 ประเด็น

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ของแม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มแตกต่างกัน

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	ร่วม		ไม่ร่วม		χ^2	p
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	(คน)	ละ	(คน)	ละ		
1. การปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-	-	-
2. การเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งสหกรณ์						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-	-	-
3. การก่อสร้างอาคารที่ทำการสหกรณ์						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	-	-	136	97.84	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	-	-	3	2.16	-	-
4. การกำหนดนโยบายของสหกรณ์						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	60	43.17	76	54.68	0.604	0.437
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	2	1.44	1	0.72		
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	56	40.29	80	57.55	0.784	0.376
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	2	1.44	1	0.72		
6. การเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-	-	-
7. การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-	-	-

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
8. การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	-	-	136	97.84	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	-	-	3	2.16		
9. การเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	64	46.04	72	51.80	0.453	0.501
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	2	1.44	1	0.72		
10. การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	82	58.99	54	38.85	4.411	0.036
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	-	-	3	2.16		
11. การเสนอแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	82	58.99	54	38.85	0.887	0.346
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	1	0.72	2	1.44		
12. การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	77	55.40	59	42.45	0.121	0.728
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	2	1.44	1	0.72		
13. การเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	60	43.17	76	54.68	0.604	0.437
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	2	1.44	1	0.72		

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
14. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-	-	-
15. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการกรีดยางพารา						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-	-	-
16. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำยางแผ่นคุณภาพดี						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	126	90.65	10	7.19	0.238	0.626
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-	-	-
17. การแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในการประชุมประจำเดือน						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	58	41.73	78	56.12	0.104	0.747
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	1	0.72	2	1.44	-	-
18. การร่วมวางแผนการตลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	52	37.41	84	60.43	0.030	0.863
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	1	0.72	2	1.44	-	-

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
19. การร่วมพิจารณาการจัดหาอุปกรณ์ในการทำสวนยางพารามาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	80	57.55	56	40.29	0.784	0.376
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	1	0.72	2	1.44		
20. การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	53	38.13	83	59.71	0.942	0.332
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	2	1.44	1	0.72		
21. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำสวนยางพารา						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-		
22. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรมการกรีดยาง						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-		
23. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรมการทำยางแผ่นคุณภาพดี						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-		

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(N = 139)

กิจกรรมกลุ่ม	รวม		ไม่รวม		χ^2	p
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
24. การเข้าร่วมกิจกรรมประมุขราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	80	57.55	56	40.29	0.075	0.785
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	2	1.44	1	0.72		
25. การร่วมประเมินการประมุขราคาซื้อ -						
ขายยางแผ่น						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-	-	-
26. การร่วมประเมินในการทำสวน						
ยางพาราของสมาชิกสหกรณ์						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	83	59.71	53	38.13	0.942	0.332
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	1	0.72	2	1.44		
27. การร่วมถือหุ้นของสหกรณ์						
การเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย ($n_1 = 136$)	136	97.84	-	-	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่มมาก ($n_2 = 3$)	3	2.16	-	-	-	-

ข้อวิจารณ์

1. จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกรพบว่า แม่บ้านมีความรู้จากการตอบแบบสัมภาษณ์น้อยที่สุด 60 คะแนน มากที่สุด 100 คะแนน ซึ่งมีคะแนนความรู้เฉลี่ยสูงถึง 93.12 คะแนน แสดงให้เห็นว่า แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ เป็นผู้มีความรู้มาก จากการที่กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ได้มีการฝึกอบรมการทำสวนยางพาราให้แก่แม่บ้านเกษตรกร ซึ่งทำให้แม่บ้านเกษตรกรได้รับความรู้ และประสบการณ์อย่างเพียงพอเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาการปฏิบัติในสวนยางพาราเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นเพราะราคายางพาราแผ่นที่แม่บ้านเกษตรกรได้รับเป็นรายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นความพึงพอใจที่ทำให้เห็นว่ายางพาราเป็นพืชที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจอย่างชัดเจน

2. จากผลการศึกษากการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกรในตำบลเชิงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า กิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดทำมี 5 กิจกรรมคือ การตัดสินใจในการปลูกยางพารา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิงพิศ ดุลยพัชร (2537) และเพ็ญทิพย์ ฅพัทลุง (2542) โดยมีการใช้พื้นที่ที่เคยปลูกมันสำปะหลัง ร้อยละ 67.63 และพื้นที่ที่เคยปลูกอ้อยและมันสำปะหลัง ร้อยละ 22.30 จากการใช้แหล่งเงินทุนของตนเองร่วมกับญาติพี่น้องและเงินกู้นอกระบบ ร้อยละ 78.42 ซึ่งได้มีการเลือกปลูกยางพาราพันธุ์อาร์อาร์ไอเอ็ม 600 ทั้งหมด สอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญทิพย์ ฅพัทลุง (2542) นอกจากนั้น แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดก็ได้ทำการปลูกซ่อมยางพาราที่เสียหาย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จำเป็นของการทำสวนยางพารา เพราะหลังจากการปลูกยางพาราไปแล้ว อาจมีต้นยางพาราบางต้นตายเนื่องจากอากาศแห้งแล้ง ฝนทิ้งช่วง ถูกโรคแมลงทำลาย หรือต้นพันธุ์ที่ปลูกไม่สมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องปลูกซ่อม เพื่อให้สวนยางพาราไม่มีที่ว่าง ช่วยให้ต้นยางเจริญเติบโตสม่ำเสมอทั้งสวน (ภูวดล วิริยะพันธ์, 2549) ส่วนการกำจัดวัชพืชก็มีความสำคัญมากในสวนยางพาราอ่อน วิธีที่ทำการกำจัดวัชพืชนิยมใช้กันมากคือ วิธีกลที่ทำได้โดยการใช้อุปกรณ์ที่มีในครัวเรือน เช่น การลากด้วยจอบ การพินด้วยมีดพร้า การตัดด้วยเครื่องตัดหญ้า และการใช้สารเคมี เป็นต้น เพราะวัชพืชจะแย่งน้ำ ปุ๋ย จากต้นยางพารา อีกทั้งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ แมลงศัตรูพืช และโรคต่างๆ และยังเป็นสาเหตุทำให้ไฟไหม้สวนยางพาราในหน้าแล้ง ซึ่งจำเป็นต้องกำจัดวัชพืชรากในสวนยางพาราอยู่เสมอ (ภูวดล วิริยะพันธ์, 2549 ; มานะชัย สังข์วาทีน, 2551) ส่วนการปลูกพืชแซมในสวนยางพารา แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดได้ดำเนินการปลูกพืชแซม เพราะเมื่อต้นยางพาราอายุไม่เกิน 3 ปี จะมีพื้นที่ว่างระหว่างแถว

ยาง ซึ่งควรใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ เพื่อก่อให้เกิดผลผลิต และเป็นการเสริมรายได้ช่วงก่อนเปิดกรีดยางพารา (โชคชัย พรหมแพทย์, 2548) สำหรับการทำยางแผ่น ก็พบว่า แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดได้มีส่วนร่วมในการผลิตยางแผ่น การผลิตยางแผ่นคุณภาพดี มีหลักการคือ ต้องทำยางแผ่นให้สะอาด รีดยางแผ่นให้บาง สีของแผ่นยางต้องสวยสม่ำเสมอทั้งแผ่น และขนาดได้มาตรฐาน ใช้น้ำและน้ำกรดให้ถูกสัดส่วน แผ่นยางที่มีคุณภาพดี ไม่ตกเกรด สามารถจำหน่ายได้ราคาสูง (มานะชัย สังข์วาทิน, 2551) จะเห็นได้ว่า แม่บ้านเกษตรกรที่ทำการศึกษาค้นคว้าได้ทำกิจกรรมสำคัญต่างๆ ในการผลิตยางพาราตั้งแต่เริ่มต้นการปลูกลงถึงการทำยางแผ่น

สำหรับกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 90.00 ได้ปฏิบัติคือ การเก็บน้ำยางพารา มีแม่บ้านเกษตรกรทำร้อยละ 99.28 ซึ่งอาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่เริ่มเก็บน้ำยางพารา คือ 08.00 น. และเวลา 08.30 น. เป็นช่วงเวลาที่แม่บ้านเกษตรกรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ส่วนการเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา แม่บ้านเกษตรกรได้ทำกิจกรรมร้อยละ 97.84 และการเลือกพันธุ์ยางพารามีแม่บ้านเกษตรกรทำกิจกรรม ร้อยละ 92.80 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิงพิศ คุลยพัชร (2537)

ส่วนกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรทำน้อยกว่าร้อยละ 50 คือ การซ่อมเครื่องมือที่ใช้ในการทำสวนยางพาราเมื่อเกิดการชำรุดมีผู้ทำ ร้อยละ 48.92 ซึ่งอาจเป็นเพราะแม่บ้านเกษตรกรไม่ค่อยมีความรู้ความสามารถในเรื่องเครื่องจักรกล จึงมักเป็นหน้าที่ของผู้ชายมากกว่า ส่วนกิจกรรมการกรีดยางพารานั้น แม่บ้านเกษตรกรได้ทำกิจกรรมเพียงร้อยละ 46.04 ซึ่งอาจเนื่องจากช่วงเวลาที่ต้องออกไปกรีดยางพารา คือ ตั้งแต่เวลา 02.00 น. เป็นช่วงที่ไม่สะดวกและไม่ปลอดภัย จึงเป็นหน้าที่ของผู้ชายที่จะออกไปกรีดยางพารา สำหรับการป้องกันโรคในสวนยางพารา แม่บ้านเกษตรกรมีการปฏิบัติร้อยละ 43.17 และการปลูกพืชคลุมดินในสวนยางพารา ร้อยละ 35.47 ที่มีการปฏิบัติน้อย อาจเป็นเพราะไม่ค่อยมีโรคในสวนยางพารา และที่ไม่นิยมปลูกพืชคลุมดินเพราะกลัวว่าจะมีผลกระทบต่อเจริญเติบโตของต้นยางพารา และพืชคลุมอาจเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของโรค แมลง และสัตว์ศัตรูพืช อีกทั้งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดไฟไหม้สวนยางพาราได้ง่ายในฤดูแล้ง (มานะชัย สังข์วาทิน, 2551)

3. จากผลการทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของสหกรณ์ พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 8.561$) และยังพบว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษามาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 ($X^2 = 16.636$) นอกจากนั้นยังพบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 4.373$) แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 5.349$) จะเห็นได้ว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย ระดับการศึกษาสูง มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก และมีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดมาก ได้ร่วมกิจกรรมการกำหนดนโยบายของสหกรณ์มากกว่า ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดังกล่าว มีความรู้ความเข้าใจ และมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ เพราะเห็นว่ากำหนดยุทธศาสตร์ที่ตรงกับความต้องการของสมาชิก จะช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ สมาชิกมีรายได้ดีขึ้น และมีอำนาจต่อรองด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเป็นการเปิดตลาดซื้อขายยางพาราในตำบลเชิงเครือ เป็นการประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายที่ต้องเดินทางไปขายยางพาราในพื้นที่อื่น

ส่วนกิจกรรมการเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 8.531$) แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษามาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 16.636$) อีกทั้งยังพบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 4.373$) แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดมาก มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 5.349$) จะเห็นได้ว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย ระดับการศึกษามาก มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก และมีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดมาก ได้ร่วมกิจกรรมเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิกมากกว่า ซึ่งแม่บ้านเกษตรกรเหล่านี้ มีความรู้ความเข้าใจที่ดีว่า การที่จะทำสวนยางพาราให้ได้ผลตามที่ต้องการนั้น จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราที่ถูกต้อง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่ต้องการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความรู้จากการฝึกอบรม เพราะเป็นวิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สามารถทำให้แม่บ้านเกษตรกรได้รับความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ได้ตามต้องการ

สำหรับกิจกรรมการร่วมวางแผนการตลาด เพื่อเกิดประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 6.727$) เช่นเดียวกับผลการทดสอบสมมติฐานที่พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 6.067$) แสดงให้เห็นว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย และมีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมมาก เป็นผู้ที่มีความคิดเห็นที่กว้างขวางลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับการตลาด ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์แก่สมาชิกทุกคนของกลุ่มสหกรณ์ เพราะการที่จะให้ผลผลิตยางพาราจำหน่ายได้ราคาดีนั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนการตลาดให้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งจะเป็นผลดีต่อสมาชิกของกลุ่มร่วมกันทุกคน นอกจากนี้ยังได้พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย มีส่วนร่วมเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุมมากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 8.172$) และแม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 4.411$) แสดงให้เห็นว่า การร่วมเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุมนั้น แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย และเป็นสมาชิกกลุ่มน้อย เป็นผู้ที่มีความสามารถในการแสดงออกให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาด้านการตลาด เพราะเล็งเห็นว่ากิจกรรมนี้เป็นสิ่งที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้รับผลประโยชน์เกี่ยวกับราคาของผลผลิตยางพาราอย่างชัดเจน

กิจกรรมอีกกิจกรรมหนึ่งที่แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมคือ การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 4.843$) และแม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษามาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 14.883$) เช่นเดียวกับแม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($X^2 = 4.780$) แสดงให้เห็นว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย มีระดับการศึกษามาก และมีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดมากเป็นผู้ที่เล็งเห็นว่า การที่จะให้กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารามีการดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลดีนั้น สมาชิกทุกคนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มที่ เพราะเป็นการช่วยให้เงินที่ลงทุนมีการหมุนเวียนอย่าง

คล่องตัว อันจะมีผลให้กิจกรรมของกลุ่มสหกรณ์สามารถดำเนินการได้ผลดี ซึ่งจะมีผลสืบเนื่องไป ยังผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มทุกคน

นอกจากนั้นยังพบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเสนอแหล่ง เงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก และกิจกรรมการแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในการประชุม ประจำเดือนมากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 8.172$ และ $\chi^2 = 6.086$ ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุน้อยเป็นผู้มีความกระตือรือร้น ตั้งใจ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ จากการที่ได้ เล็งเห็นว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้นจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในงานของกลุ่ม สหกรณ์อันจะช่วยให้สามารถดำเนินการเกี่ยวกับการทำสวนยางพาราได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะ เกิดผลประโยชน์แก่สมาชิกกลุ่มโดยตรงตามที่ต้องการ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ทำสวนยางพารา ตำบลเชิงเครือ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา และการทำสวนยางพารา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ ได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์จากแม่บ้านเกษตรกร 139 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าไค - แสควร์

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกรที่ทำการศึกษามีอายุน้อยที่สุด 30 ปี มากที่สุด 71 ปี ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 46.06 ปี เป็นผู้มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด ร้อยละ 54.68 เป็นสมาชิกกลุ่ม 1 กลุ่ม ร้อยละ 97.84 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 2 คน มากที่สุด 8 คน จึงมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน ซึ่งมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนน้อยที่สุด 1 คน มากที่สุด 4 คน ซึ่งมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.01 คน แม่บ้านเกษตรกรไม่มีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพารา ร้อยละ 94.24 ดังนั้นจึงพบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีจำนวนแรงงานรวมน้อยที่สุด 2 คน มากที่สุด 4 คน จึงมีแรงงานรวมเฉลี่ย 2.12 คน

การใช้เวลาของแม่บ้านเกษตรกรที่ทำการศึกษา พบว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้เวลาในการทำอาหารน้อยที่สุด 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 21 ชั่วโมง/สัปดาห์ จึงใช้เวลาในการทำอาหารเฉลี่ย 12.5 ชั่วโมง/สัปดาห์ ส่วนการใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้าของแม่บ้านเกษตรกร ปรากฏว่า มีการใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้าน้อยที่สุด 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ จึงมีการใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้าเฉลี่ย 2.47 ชั่วโมง/สัปดาห์ สำหรับการใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้านพบว่าใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้านน้อยที่สุด 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 7 ชั่วโมง/

สัปดาห์ จึงมีการใช้เวลาในการดูแลทำความสะอาดบ้านเฉลี่ย 4.78 ชั่วโมง/สัปดาห์ นอกจากนี้ แม่บ้านเกษตรกรยังมีการใช้เวลาในการดูแลเด็กและคนชราอย่างน้อยที่สุด 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 21 ชั่วโมง/สัปดาห์ จึงมีการใช้เวลาเฉลี่ย 11.75 ชั่วโมง/สัปดาห์ ดังนั้นการใช้เวลาในการทำงานบ้านรวมของแม่บ้านเกษตรกรน้อยที่สุด 13 ชั่วโมง/สัปดาห์ มากที่สุด 52 ชั่วโมง/สัปดาห์ จึงมีการใช้เวลาในการทำงานบ้านรวมเฉลี่ย 31.05 ชั่วโมง/สัปดาห์

จากผลการศึกษาพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดน้อยที่สุด 2 ไร่ มากที่สุด 30 ไร่ จึงมีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดเฉลี่ย 9.74 ไร่ และยังพบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีพื้นที่ทำสวนยางพาราที่เปิดกรีดได้แล้วน้อยที่สุด 2 ไร่ มากที่สุด 20 ไร่ เฉลี่ยมีพื้นที่ทำสวนยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว 8.35 ไร่ อีกทั้งยังได้พบว่า แม่บ้านเกษตรกรมีประสบการณ์การทำสวนยางพาราน้อยที่สุด 7 ปี มากที่สุด 19 ปี แม่บ้านเกษตรกรจึงมีประสบการณ์การทำสวนยางพาราเฉลี่ย 12.09 ปี

ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร ปรากฏว่า เป็นผู้มีความรู้ น้อยที่สุด 60 คะแนน มากที่สุด 100 คะแนน จึงมีความรู้เฉลี่ย 93.12 คะแนน

สำหรับความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพาราที่แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดรู้คือ เวลาที่ควรเก็บรวบรวมน้ำยางพารา ส่วนความรู้ที่แม่บ้านเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 90 มีความรู้คือ ยางพาราผลัดใบ ปีละ 1 ครั้ง ร้อยละ 99.28 เท่ากับความรู้ที่ว่า ควรหลีกเลี่ยงการกรีดยางพาราในขณะที่ต้นยางพาราเริ่มผลัดใบ ควรปลูกลูกยางพาราในเดือนพฤษภาคม – กันยายน ร้อยละ 97.84 การใส่ปุ๋ยแบบหวาน นิยมใช้ในพื้นที่ราบ ร้อยละ 97.12 และการใส่ปุ๋ยแบบแถบนิยมใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 17 เดือนขึ้นไป เป็นต้น

การทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

จากการที่แม่บ้านเกษตรกรมีสวนยางพาราจึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำสวนยางพารา ดังนี้คือ การตัดสินใจปลูกลูกยางพารา แม่บ้านเกษตรกรได้ทำกิจกรรมนี้ทั้งหมด ร้อยละ 100.00 เท่ากับ แม่บ้านเกษตรกรที่ปลูกลูกยางพารา การปลูกลูกช่อมยางพารา การกำจัดวัชพืช การปลูกลูกพืชแซมในสวน

ยางพารา และการทำยางแผ่น ส่วนกิจกรรมอื่นที่แม่บ้านเกษตรกรทำมากกว่าร้อยละ 90 คือ การเก็บน้ำยางพารา ร้อยละ 99.28 การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา ร้อยละ 97.84 และการเลือกพันธุ์ยางพารา ร้อยละ 92.81 นอกจากนี้กิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 80 ทำคือ การตัดแต่งกิ่งยางพารา ร้อยละ 84.17 และการดูแลต้นยางพาราหลังกรีด ร้อยละ 80.58 ส่วนกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรน้อยกว่าร้อยละ 50 ทำคือ การซ่อมแซมเครื่องมือที่ใช้ในการทำสวนยางพาราเมื่อเกิดการชำรุด ร้อยละ 48.92 การกรีดยางพารา ร้อยละ 46.04 การป้องกันโรคในสวนยางพารา ร้อยละ 43.17 การปลูกพืชคลุมดินในสวนยางพารา ร้อยละ 35.97 และกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรทำน้อยที่สุดคือการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพารา ร้อยละ 6.47

แหล่งทุนในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้แหล่งเงินทุนของตนเองร่วมกับเงินกู้ยืมระบบมากที่สุด ร้อยละ 40.29 รองลงมาเป็นผู้ใช้แหล่งเงินทุนของตนเองร่วมกับญาติพี่น้อง ร้อยละ 38.13 และเป็นผู้ใช้เงินทุนของตนเองอย่างเดียว ร้อยละ 12.95

ส่วนพื้นที่ที่ใช้ปลูกยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร ปรากฏว่า แม่บ้านเกษตรกรใช้พื้นที่ที่เคยปลูกมันสำปะหลังมากที่สุด ร้อยละ 67.63 รองลงมาเป็นพื้นที่ที่เคยปลูกอ้อยและมันสำปะหลัง ร้อยละ 22.30 สำหรับพันธุ์ยางพาราที่แม่บ้านเกษตรกรใช้ปลูกคือ อาร์อาร์ไอเอ็ม 600 ทั้งหมด ร้อยละ 100.00 ซึ่งแม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 97.84 ใช้พันธุ์ยางพาราจากกรมวิชาการเกษตร โดยมีเหตุผลว่า เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ราคาถูก ด้านทานโรค และให้ผลผลิตสูง ร้อยละ 55.40 และเหตุผลว่า เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และราคาถูก ร้อยละ 38.85 ในการทำแนวกันไฟของแม่บ้านเกษตรกร พบว่า มีการทำแนวกันไฟที่ระยะ 1 เมตร มากที่สุด ร้อยละ 79.86 ทำแนวกันไฟ 2 เมตร และ 3 เมตร ร้อยละ 7.91 และ 1.44 ตามลำดับ แต่แม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 10.79 ไม่มีการทำแนวกันไฟ

สำหรับการกรีดยางพารา ปรากฏว่า แม่บ้านเกษตรกรเริ่มกรีดยางพาราเวลา 02.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 84.17 และเริ่มกรีดยางพาราเวลา 03.00 น. ร้อยละ 7.19 โดยมีการกรีดยางพารา สัปดาห์ละ 4 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 86.33 แม่บ้านเกษตรกรเริ่มเก็บน้ำยางพาราเวลา 08.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 59.71 รองลงมาเริ่มเก็บเวลา 08.30 น. ร้อยละ 22.30 ส่วนการเก็บน้ำยางพารานั้น แม่บ้านเกษตรกรมีการเก็บน้ำยางพารา สัปดาห์ละ 4 ครั้งมากที่สุด ร้อยละ 86.33 และร้อยละ 13.67 เก็บน้ำยางพารา สัปดาห์ละ 3 ครั้ง

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพารา ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ของแม่บ้านเกษตรกร ในฐานะที่แม่บ้านเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ จึงมีหน้าที่ในการร่วมกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ดังนี้คือ

กิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100 มีส่วนร่วมคือ การปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์ การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการกรีดยางพารา การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการกรีดยางพารา การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำสวนยางพารา การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการกรีดยางพารา การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรมการทำยางแผ่นคุณภาพดี การร่วมประเมินการประมูลราคาซื้อ – ขายยางแผ่น และการร่วมถือหุ้นของสหกรณ์

ส่วนกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 92.81 มีส่วนร่วมในการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำยางแผ่นคุณภาพดี และแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 60.43 มีส่วนร่วมในการประเมินการทำสวนยางพาราของสมาชิกสหกรณ์

สำหรับกิจกรรมที่แม่บ้านเกษตรกรมีส่วนร่วมน้อยกว่าร้อยละ 40 คือ การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก และการร่วมวางแผนการตลาดเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิก ร้อยละ 39.57 และ 38.13 ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

สมมติฐานที่ 1 แม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน 7 ประเด็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน 3 ประเด็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานบ้านรวมแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน 3 ประเด็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 แม่บ้านเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานรวมแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 5 แม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน 3 ประเด็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 6 แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มจำนวนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ แตกต่างกัน 1 ประเด็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. กลุ่มสหกรณ์ ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานสหกรณ์อย่างที่ประสบความสำเร็จ ด้านการทำยางแผ่นคุณภาพดี การจัดการกลุ่มสหกรณ์ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงาน มาพัฒนาสหกรณ์ของตนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น
2. กลุ่มสหกรณ์ ควรมีการคัดเลือกสมาชิกกลุ่มที่มีความชำนาญในการทำยางพาราแผ่นที่ได้มาตรฐาน เพื่อทำหน้าที่ทำยางพาราแผ่นของสมาชิกกลุ่ม โดยมีค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน ซึ่งจะช่วยให้ยางพาราแผ่นของสมาชิกกลุ่มทุกคนมีขนาดและได้มาตรฐานเดียวกัน เป็นการลดความเสี่ยงต่อการถูกเอาเปรียบเรื่องราคาจากพ่อค้าคนกลาง
3. แม่บ้านเกษตรกรควรมีการคิดต้นทุนการผลิต การทำยางพาราแผ่น เพื่อใช้เปรียบเทียบระหว่างต้นทุนการผลิต กับราคาขายยางพาราแผ่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบ และวิธีการในการดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนากลุ่มต่อไป
2. ควรทำการศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราฯ เกี่ยวกับปัจจัยการผลิตและการตลาดของผลผลิตยางพารา
3. ควรมีการศึกษาต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เพื่อใช้เปรียบเทียบรายรับ – รายจ่าย และทำให้ทราบว่า การทำยางแผ่น ได้กำไรหรือขาดทุน
4. ควรมีการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของแม่บ้านเกษตรกร และแม่บ้านเกษตรกรในการทำกิจกรรมทางการเกษตรเดียวกัน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2541. คู่มือการดำเนินงานกระบวนการกลุ่มและการสร้างกองทุนของเกษตรกร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2525. การสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรรณิกา ชมดี. 2524. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : การศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารดี ตำบลท่าช้าง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กานดา พรณเกียรติ. 2521. รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทของสตรีทางการเกษตร : การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีแม่บ้านในโครงการชลประทานหนองหวาย จังหวัดขอนแก่น และแม่บ้านในเขตโครงการแม่กลองใหญ่ จังหวัดนครปฐม และจังหวัดราชบุรี. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

แก้ว นิมะเริง. 2540. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จินดามณี แสงกาญจนวนิช. 2538. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภออ่างทอง จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. 2528. คู่มือการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลปการพิมพ์.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภการพิมพ์.

- โชคชัย พรหมแพทย์. 2548. การปลูกองพารา. นนทบุรี : สำนักพิมพ์เกษตรสาส์น.
- ธงชัย สันติวงศ์. 2535. พฤติกรรมขององค์การ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- นิรันดร ทัพไชย. 2533. การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการเรื่องน้ำเพื่อการเกษตร : ศึกษาเฉพาะกรณีแม่บ้านโครงการพัฒนาเกษตรชลประทาน อ่างเก็บน้ำห้วยแอ่ง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิรันดร จงวุฒิเวศย์. 2527. กลวิธีแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปภัสสร ปัญญา. 2531. การศึกษาการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสตรีชนบทในเขตพื้นที่ชนบทยากจน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิฑูร สาตราภัย. 2539. การมีส่วนร่วมของสตรีทางด้านการเกษตร : ศึกษาเฉพาะกรณี สตรีในโครงการกระจายการผลิตชลประทานราษฎร์ภาคเหนือ โครงการย่อยแม่คำปอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พีระ พันธุ์พิจิตร. 2545. ความสัมฤทธิ์ผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำยมในหน่วยจัดการต้นน้ำดอยผาจิ จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พึงพิศ คุลยพัชร. 2537. “บทบาทของสตรีกับการเกษตร”. วารสารพัฒนาชุมชน. 8(สิงหาคม 2537) : 20.

- เพ็ญทิพย์ ณ พัทลุง. 2542. การมีส่วนร่วมของสตรีในการทำสวนยางพารา : ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. 2527. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา
ในปัจจุบัน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษา
นโยบายสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภูวดล วิริยะพันธ์. 2549. การปลูกยางพารา. กรุงเทพมหานคร : อักษรสยามการพิมพ์.
- มานะชัย สังข์วาทิน. 2551. คู่มือการทำสวนยางพารา. กรุงเทพมหานคร : เกษตรสยามบิโอส.
- เมตตา เขยสมบัติ. 2544. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของแม่บ้านเกษตรกรเขตพื้นที่ตำบล
โพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2534. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ไทย
อนุเคราะห์ไทย.
- วิไลวัจน์ กฤษณะภูติ. 2528. การมีส่วนร่วมของผู้หญิงชนบทอีสานในการเกษตร. รายงานการ
สัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง การวิจัยบทบาทของสตรีในด้านการเกษตรในประเทศไทย 14-
16 สิงหาคม 2528. (อัครา) (อัครา)
- รัตนวรรณ รุณภัย. 2534. เยาวชนชนบทกับการพัฒนา. (อัครา) (อัครา)
- ลักขณา ศิริวัฒน์. 2530. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สถาบันวิจัยยาง. 2545. ข้อมูลวิชาการยางพารา 2545. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สิริพร มาลิกี. 2550. การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนา
ด้านการเกษตรในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชา จันทร์เอม. 2527. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

สมศักดิ์ วรรณศิริ. 2550. ยางพารา. กรุงเทพมหานคร : ปราณิเจริญบล็อกลและการพิมพ์.

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 2547. การปลูกยางพาราในพื้นที่แห่งใหม่.
กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทพเพ็ญวานิสย์.

_____. 2549. การปลูกยางพารา. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทพเพ็ญวานิสย์.

สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงเครือ. 2550. รายงานประจำปี 2550 (ข้อมูล ณ เดือน
กันยายน พ.ศ. 2550). (อัดสำเนา)

อนุกรณ์ สุวรรณสัทิสกร, ร.อ. 2529. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลต่อโครงการ
กสธ. ปี 2528 อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. 2523. แม่บ้านเกษตรกรกับการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานสารนิเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด.

_____. 2525. การพัฒนาบุคคลกลุ่มและชุมชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อำนาจ อนันตชัย. 2531. เอกสารการสอน ชุดวิชา พัฒนาชนบท หน่วยที่ 1-7 การมีส่วนร่วมของ
ประชาชน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

Cohen, J. M. and N. T. Uphoff. 1980. **“Participation’s Place in Rural Development : Seeking Charity Through Specificity, World Development”**. Social Development. 3 (Summer 1980) : 219 – 222.

Kasperson, R. E. and M. Breitbank. 1974. **Participation Decentralization and Advocacy Planning Resource**. Paper No. 25. Washington : Association of American Geographens.

White, A. T. 1982. **“Why Community Participation : A Discussion of the Agreement Community Participation”**. The United Nations : Children’s Fundation.

W. H. O. / UNICEF. 1978. **Report of the International Conference on Primary Health Care**. Geneva : W. H. O.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร : ศึกษาเฉพาะกรณี
ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ชื่อ — สกุด ผู้ให้สัมภาษณ์

ที่อยู่ บ้านเลขที่ หมู่ที่ บ้าน..... ตำบล

เบอร์โทรศัพท์

วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง

กรุณากรอกข้อมูลลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคมของแม่บ้านเกษตรกร

1. อายุ ปี
2. การศึกษาสูงสุดของท่าน
3. การใช้เวลาในการทำงานบ้าน (โปรดระบุเวลาที่ใช้ในการทำงานบ้านในหนึ่งสัปดาห์)
 - 3.1 ทำอาหาร ใช้เวลา ชั่วโมงต่อสัปดาห์
 - 3.2 ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา ชั่วโมงต่อสัปดาห์
 - 3.3 การดูแลความสะอาดบ้าน ใช้เวลา ชั่วโมงต่อสัปดาห์
 - 3.4 การดูแลเด็ก คนชรา ใช้เวลา ชั่วโมงต่อสัปดาห์
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (รวมแม่บ้านเกษตรกร) คน
5. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำสวนยางพาราทั้งหมด (รวมแม่บ้านเกษตรกร) คน
 - 5.1 จำนวนแรงงานในครัวเรือน

- 5.2 จำนวนแรงงานที่จ้างในการทำสวนยางพาราเป็นประจำ คน
6. จำนวนพื้นที่ในการทำสวนยางพาราทั้งหมด (ในปัจจุบัน) ไร่
7. จำนวนพื้นที่ปลูกยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว ไร่
8. ครอบครัวของท่านทำสวนยางพารามาเป็นเวลา ปี
9. ท่านเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสถาบันใดหรือไม่
- () 9.1 ไม่เป็น
- () 9.2 เป็น
- 9.2.1
- 9.2.2
- 9.2.3
- 9.2.4
- 9.2.5

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมายถูก (/) ในช่องว่างที่ต้องการตอบ

ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา	ถูก	ผิด
1. ต้นยางพาราเป็นไม้เนื้อแข็ง		
2. ยางพาราผลัดใบปีละ 1 ครั้ง		
3. ยางพาราออกดอกปีละ 1 ครั้ง		
4. พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราควรมีน้ำขังตลอดปี		
5. ต้นยางพาราเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีค่าความเป็นกรดต่างระหว่าง 7.0 - 9.0		
6. การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพาราควรไถพรวน 3 ครั้งขึ้นไป		
7. ควรวางแนวปลูกตามแนวเหนือ - ใต้		
8. ขนาดหลุมปลูกที่เหมาะสมคือ 50 x 50x 50 เมตร		
9. ก่อนปลูกควรตัดกิ่งก้นสูงขึ้นมาประมาณ 1 นิ้วทึ่		
10. ควรรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยในโตรเจนหลุมละ 250 กรัม		
11. ควรปลูกยางพาราในเดือนพฤษภาคม - กันยายน		
12. หลังปลูกยางพาราเสร็จแล้ว 30 วันควรสำรวจต้นยางพาราเพื่อทำการปลูกซ่อม		
13. ควรปลูกซ่อมยางพาราให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือนหลังปลูกเสร็จ		
14. ควรโน้มกิ่งยางพาราลงมาเพื่อตัดแต่งกิ่ง		
15. ควรใส่ปุ๋ยสูตร 20 - 10 - 12 ปีละ 2 ครั้งในยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว		
16. การใส่ปุ๋ยแบบแถบ นิยมใช้ในพื้นที่ที่ปลูกยางพาราแบบขั้นบันได		
17. การใส่ปุ๋ยแบบแถบ นิยมใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 17 เดือนขึ้นไป		
18. การใส่ปุ๋ยแบบหว่าน นิยมใช้ในพื้นที่ราบ		
19. การปลูกพืชแซมในสวนยางพารา ทำให้ต้นยางพาราแคระแกร็น		
20. พืชที่นิยมปลูกเป็นพืชแซมคือ มันสำปะหลังและอ้อย		

ความรู้เกี่ยวกับการทำสวนยางพารา	ถูก	ผิด
21. ก่อนเข้าฤดูแล้งควรใช้สีทาบ้านทาบริเวณโคนต้น เพื่อป้องกันการไหม้จากแสงแดด		
22. รอยแผลที่เกิดจากการไหม้แดด ควรทาสีทาบ้านทันทีที่สำรวจพบ		
23. ควรหลีกเลี่ยงการกรีดยางพาราในขณะที่ต้นยางพาราเริ่มผลัดใบ		
24. ควรเก็บรวบรวมน้ำยางพาราหลังเวลา 13.00 น.		
25. โรคเส้นดำพบมากในฤดูร้อน		

ตอนที่ 3 การทำสวนยางพาราของแม่บ้านเกษตรกร

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมายถูก (/) ในช่องว่างที่ต้องการตอบ สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และกรณารอกข้อมูลตามความเป็นจริง

1. การตัดสินใจที่จะปลูกยางพารา

() 1.1 ไม่ทำ

() 1.2 ทำ

2. การจัดหาแหล่งเงินทุนในการทำสวนยางพารา

() 2.1 ทุนของตนเอง

() 2.2 แหล่งเงินกู้ในระบบ

() 2.3 ญาติพี่น้อง

() 2.4 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

() 2.5 อื่นๆ (ระบุ)

3. การเลือกพื้นที่ปลูกยางพารา

() 3.1 พื้นที่ปลูกอ้อยเดิม

() 3.2 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเดิม

() 3.3 พื้นที่ว่างเปล่าไม่มีการทำการเกษตร

() 3.4 อื่นๆ (ระบุ).....

4. การเตรียมพื้นที่ปลูก

() 4.1 ไม่ทำ

() 4.2 ทำ

5. การเลือกพันธุ์ยางพารา

() 5.1 ไม่ทำ

() 5.2 ทำ

พันธุ์ยางพาราที่ใช้ปลูก คือ

แหล่งพันธุ์ คือ

เหตุผลที่ปลูกพันธุ์ยางพาราข้างต้น

- () เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
- () ราคาถูก
- () ต้านทานต่อโรคและแมลง
- () ให้ผลผลิตสูง
- () อื่นๆ (ระบุ)

6. การปลูกยางพารา

() 6.1 ไม่ทำ

() 6.2 ทำ

7. การปลูกซ่อม

() 7.1 ไม่ทำ

() 7.2 ทำ

8. การตัดแต่งกิ่ง

() 8.1 ไม่ทำ

() 8.2 ทำ

9. การกำจัดวัชพืช

() 9.1 ไม่ทำ

() 9.2 ทำ

10. การคลุมดินหลังปลูกยางพารา

() 10.1 ไม่ทำ

() 10.2 ทำ

11. การใส่ปุ๋ยข่างพารา

 11.1 ไม่ทำ 11.2 ทำ

12. การปลูกพืชแซม

 12.1 ไม่ทำ 12.2 ทำ

13. การปลูกพืชคลุมดิน

 13.1 ไม่ทำ 13.2 ทำ

14. การทำแนวกันไฟในสวนข่างพารา

 14.1 ไม่ทำ 14.2 ทำ ระยะที่ทำแนวกันไฟ คือ เมตร

15. การป้องกันโรคที่เกิดกับข่างพารา

 15.1 ไม่ทำ 15.2 ทำ

16. การกรีดยางพารา

 16.1 ไม่ทำ 16.2 ทำ

กรีดยางพาราเวลา

จำนวน ครั้งต่อสัปดาห์

17. การเก็บรวบรวมน้ำข่างพารา

 17.1 ไม่ทำ 17.2 ทำ

เก็บรวบรวมน้ำยางเวลา

จำนวน ครั้งต่อสัปดาห์

18. การทำยางแผ่น

- () 18.1 ไม่ทำ
- () 18.2 ทำ

19. การจ้างแรงงานในการทำสวนยางพารา

- () 19.1 ไม่จ้าง
- () 19.2 จ้าง

จำนวนแรงงานที่จ้างเป็นประจำในการทำสวนยางพารา..... คน

จำนวนแรงงานที่จ้างชั่วคราวในการทำสวนยางพารา..... คน

20. การตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสวนยางพารา

- () 20.1 ไม่ทำ
- () 20.2 ทำ

21. การบำรุงรักษาสวนยางพาราหลังเปิดกรีด

- () 21.1 ไม่ทำ
- () 21.2 ทำ

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของแม่บ้านเกษตรกรในกลุ่มสหกรณ์

คำชี้แจง กรุณาศึกษาเครื่องหมายถูก(✓) ในช่องว่างที่ต้องการตอบ และกรณารอกข้อมูลตามความเป็นจริง

กิจกรรมของกลุ่ม	มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม
1. การปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งสหกรณ์		
2. การเลือกพื้นที่ในการจัดตั้งสหกรณ์		
3. การก่อสร้างอาคารที่ทำการสหกรณ์		
4. การกำหนดนโยบายของสหกรณ์		
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์		
6. การเลือกประธานกลุ่มสหกรณ์		
7. การเลือกคณะกรรมการกลุ่มสหกรณ์		
8. การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง		
9. การเสนอปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม		
10. การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแก่ที่ประชุม		
11. การเสนอแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก		
12. การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหากับแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก		
13. การเสนอความต้องการที่จะฝึกอบรมการทำสวนยางพาราแก่ที่ประชุม เพื่อให้จัดการฝึกอบรมแก่สมาชิก		
14. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา		
15. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการกรีดยางพารา		

ตอนที่ 4 (ต่อ)

กิจกรรมของกลุ่ม	มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม
16. การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำยางแผ่นคุณภาพดี		
17. การแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในการประชุมประจำเดือน		
18. การร่วมวางแผนการตลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก		
19. การร่วมพิจารณาการจัดหาอุปกรณ์ในการทำสวนยางพารามาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงว่าท้องตลาด		
20. การซื้ออุปกรณ์ในการทำสวนยางพารา ที่สหกรณ์นำมาขายให้แก่สมาชิก		
21. การร่วมประเมินโครงการฝึกอบรมการทำสวนยางพารา		
22. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรมการกรีดยาง		
23. การร่วมประเมินโครงการการฝึกอบรมการทำยางแผ่นคุณภาพดี		
24. การเข้าร่วมกิจกรรมประมูลราคาซื้อ - ขายยางแผ่น		
25. การร่วมประเมินการประมูลราคาซื้อ - ขายยางแผ่น		
26. การร่วมประเมินในการทำสวนยางพาราของสมาชิกสหกรณ์		
27. การร่วมถือหุ้นของสหกรณ์		

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหา ของแม่บ้านเกษตรกร

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

2. ข้อเสนอแนะ ของแม่บ้านเกษตรกร

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

ภาคผนวก ข
รายชื่อแม่บ้านเกษตรกร

รายชื่อแม่บ้านเกษตรกรสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราตำบลเชียงเครือ

อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	ชื่อ - สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่
1	นางจำปี คำจร	156	1
2	นางรัศมี นันบุญ	87	1
3	นางบุญล้วน นันบุญครอง	188	1
4	นางอนัน นันสมบัติ	16	1
5	นางพิมพ์ นันบุญ	69	1
6	นางคำฝิว นันบุญครอง	167	1
7	นางทองสี กรทิพย์	150	1
8	นางอุบล เฉิดคิลก	82	1
9	นางสีทัด ผลถวิล	103	1
10	นางลำพันธ์ นันบุญ	164	1
11	นางบุญจันทร์ ทฤษฎี	38	1
12	นางเนียน เฉิดวิจิตร	19	1
13	นางอุไร นันแสง	148	1
14	นางอนงค์ ชัยนาเวียง	107	1
15	นางเคนมี ผลประสาท	137	1
16	นางประมวล นันรุ่ง	17	1
17	นางนารี ผลถวิล	2	1
18	นางมยุรี วิเชียรไชย	58	1
19	นางเกษม พันธุ์ศิริ	120	1
20	นางสุธรรม เฉิดวิจิตร	14	1
21	นางบุญมี นันทรักษา	76	1
22	นางนิยม ผลประสาท	139	1

ที่	ชื่อ – สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่
23	นางนิยม ผลประสาท	212	1
24	นางจันทา ไกรจรูญ	111	1
25	นางสมหมาย การประดิษฐ์	26	1
26	นางคำสี นันทรักษา	79	1
27	นางอุทัย การประดิษฐ์	71	1
28	นางบานเย็น ศรีวิสัย	110	1
29	นางถนอมศรี นันแสวง	1	1
30	นางบัวแพง นันสถิตย์	3	1
31	นางเพ็ญศรี ไร่จ้านงค์	5	1
32	นางพิศมัย สุริโย	6	1
33	นางวันทนา นันช่วง	10	1
34	นางตุ้ การประดับ	28	1
35	นางคำจันทร์ นันบุญ	32	1
36	นางทองเลื่อน ผลประสาท	40	1
37	นางสมจา การประดับ	41	1
38	นางสี มุสิกกา	62	1
39	นางกว้าง นันบุญ	66	1
40	นางเพ็ญนิ ดิบุตรสี	74	1
41	นางสุพิญ สาระโพธิ์	75	1
42	นางวรรณณี ศรีสมชัย	92	1
43	นางสมพาน นันบุญ	112	1
44	นางประกอบ จริตน้อม	115	1
45	นางจุมจี นันสมบัติ	118	1
46	นางรำพรรณ นันเชียงเครือ	131	1
47	นางปราณี มาตสรรพ	132	1

ที่	ชื่อ – สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่
48	นางไกร นันถนอม	42	2
49	นางคำพันธ์ ไรวิชัย	86	2
50	นางอร่าม ไรรุ่งญ	38	2
51	นางคำใหม่ ไรร้อไฟ	44	2
52	นางสมพร ศรีวิสัย	37	2
53	นางอีด นันสถิตย์	33	2
54	นางมณีจันทร์ มาตรฐาน	28	2
55	นางสวรรคค์ นันสมบัติ	41	2
56	นางราตรี มาตบุมย์	96	2
57	นางพันธ์นี นันช่วง	114	2
58	นางบุญร่วม ผลประสาท	4	2
59	นางราตรี วัชรูจี	5	2
60	นางกฤษณา ไรรุ่งญ	15	2
61	นางคำดี นันสถิตย์	22	2
62	นางสังกา นันจักร	25	2
63	นางหอมสิน ยุบลไสย	34	2
64	นางหนูจิน นันสถิตย์	36	2
65	นางบุญช่วย พันธุ์ศิริ	40	2
66	นางประยูร เกิดสมบูรณ์	52	2
67	นางไพรวลัย ทรัพย์ผาด	63	2
68	นางไพรวลัย ฐานสินพูน	71	2
69	นางวิเชียร นันจักร	76	2
70	นางเหรียญ นันส่อง	78	2
71	นางเบ็ญจวรรณ ฐานสินพูล	79	2
72	นางบุญล้อม นันสมบัติ	81	2

ที่	ชื่อ – สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่
73	นางบุญชู เครือบุญ	87	2
74	นางสุบิน สุริโย	90	2
75	นางเพ็ญ วิชาฮาด	88	2
76	นางเพียร ผลประสาท	93	2
77	นางอมร แก้วมีสี	98	2
78	นางจันเพ็ญ นันบุญ	101	2
79	นางคำบง นันสมบัติ	108	2
80	นางสมคิด จำปามูรี	115	2
81	นางรัตนกร เครือบุญ	123	2
82	นางคำปุ่น ตำราญทอง	125	2
83	นางปราณี เถิดทรัพย์	130	2
84	นางสุรินทร์ ไร่ไสว	137	2
85	นางขวัญ นันสมบัติ	29	2
86	นางจิระนันท์ นันช่วง	7	2
87	นางสุริยา คลังภูฎิ	74	3
88	นางโสม นันสถิตย์	49	3
89	นางยุทธ ไร่สว่าง	30	3
90	นางเสา ศรีจรรย์	59	3
91	นางคำ นันสถิตย์	46	3
92	นางม้วย นันสถิตย์	2	3
93	นางเกรียงไกร นันจินดา	13	3
94	นางคำสอน ศรีตระการ	23	3
95	นางสุกั นันสถิตย์	21	3
96	นางกัญจนา นันบุญ	28	3
97	นางพิมพ์า นันผ่อง	29	3

ที่	ชื่อ – สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่
98	นางทองหม่อน นันสมบัติ	35	3
99	นางอุ้น ไรวีไชย	45	3
100	นางรัศมี นันแสวง	54	3
101	นางบุญยืน ตาลประดิษฐ์	55	3
102	นางอุทัยวัลย์ ชลถวิล	64	3
103	นางบุญเรียง ไระสงค์	72	3
104	นางกุหลาบ เกียรติจรูญ	91	3
105	นางบรรจง มาตสรรพ์	96	3
106	นางลี นันสมบัติ	101	3
107	นางสมจิตร จุลบุรมย์	157	3
108	นางพิกุล กรโสภา	174	3
109	นางพันธ์เพ็ง ผลประสาท	177	3
110	นางทองจันทร์ กรทิพย์	55	4
111	นางสุกัญญา พะนุพะนัน	94	4
112	นางไพรวรรณ คอนปรีชา	181	4
113	นางสุณี เนตรหนองเทา	49	4
114	นางมณีจันทร์ ภารเจิม	61	5
115	นางอามร ทองจรัส	6	5
116	นางลัดดา สุทาธรรม	11	5
117	นางดวงใจ เฉิดติลก	53	6
118	นางถนอม สุทาธรรม	55	6
119	นางสุภาพ เฉิดจินดา	128	7
120	นางกัลยา ภารสวัสดิ์	42	7
121	นางคำตัน เฉิดรัมย์	25	7
122	นางไสว กภาพโธมะ	1	7

ที่	ชื่อ - สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่
123	นางเพ็ญศรี เฉิดอำไพ	150	7
124	นางบุญมี ขามไชย	16	7
125	นางประสงค์ นันดิลก	47	7
126	นางราตรี ภารเจิม	73	7
127	นางสมพร ภารเจิม	90	7
128	นางคำปุ่น เฉิดแค้น	145	7
129	นางสุกัญญา สิงกันยา	36	8
130	นางอ่อนสี เปรมกุล	22	8
131	นางวันเพ็ญ ภารสำราญ	62	8
132	นางทัศนีย์ ผลรัตน์	25	8
133	นางทองศรี เฉิดจินดา	54	8
134	นางดวงจันทร์ เฉิดทรัพย์	21	9
135	นางบุญมา การริน	38	10
136	นางละมัย กาทโธมะ	41	10
137	นางพันปี เหง้าโพธิ์	64	10
138	นางสิมพลี เฟ็งพันธ์	4	10
139	นางเคน มะลานนท์	84	10